

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Förberedelser för vårfisket.

Nr 3

Mars 1961

70:e årg.

Pris kr. 1:50

Enkelknutna, Dubbelknutna eller Knutlösa?

Tvinnade eller heldragna?
Nylon, perlon, kuralon, terylene
eller Polyeten?

Vi äro fackmän på området med väl sorterat lager och lämna sakliga upplysningar om garner, tälvar, konstfibernet och knutar.

Lundgrens
Fiskredskaps-Fabrik A/B
Storkyrkobrinken 12, STOCKHOLM C
Tel.: (010) 20 10 22, 10 21 22

S N A B B
S Ä K E R
S T A R T

året runt

Säljes hos
återförsäljare
landet runt

AB Accumulatorfabriken TOR
Norbergsgatan 3, **Malmö** - Tel. 803 20

FINBRUKENS

mjukpappersprodukter

Servietter

Näsdukar

Dukar

Handdukar

Hushållsrullar

Numera oundärliga i hemmet och vid utflykter

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Organ för Sveriges Amatörfiske- och Fiskevårdsförbund

Redaktör och ansvarig utgivare: O. OLOFSSON

Nr 3 Årgång 70

Upplysningar om
expedition och prenumeration m.m. efter texten

Mars 1961

INNEHÅLL

I. Sörensen: Aktuella fiskeproblem i Norrbottens län (s. 37). — N. G. Steffner och C. Puke: Uppfödning av smolt vid Älvkarleby laxodling årsklasserna 1954—1958 (s. 41). — G. Alm: En lyckad ålinplantering (s. 46). — A. Lurén: Åluppsamlingen vid Storhusfallet i Nyköping (s. 47). — F. André: Flytande minkfällor (s. 48). — Puckellaxen i Komagälven i Nordnorge (s. 49). — Är måsen farlig för den utvandrande smolten? (s. 49). — FRÅN FÖRBUNDEN (s. 50). — I KORTA DRAG (s. 52).

Återgivandet av text och illustrationer tillåtes endast om källan anges.

Aktuella fiskeproblem i Norrbottens län

Föredrag vid Norrbottens läns hushållningssällsks årsmöte den 26 november 1960.

Av fiskeriintendent *Ingemar Sörensen*

Sedan äldsta tider har fisket haft stor betydelse för befolkningen i Norrbotten. Det har från början främst varit fiske och jakt som möjliggjort bosättningen så långt norrut. I vår tid har fisket förlorat sin betydelse som huvudnäring, men det kvarstår på många håll som ett viktigt komplement till andra näringsgrenar såsom jordbruk, skogsbruk och renskötsel. Fisk är dessutom för många hushåll det billigaste födoämnet och i isolerade trakter den enda färskvara, som man regelbundet har tillgång till. Det är icke utan skäl ortsbefolkningen ofta säger, att de har sitt skafferi i älven eller sjön. Man kan också sätta i fråga, om samerna utan tillgång till fisk skulle kunna bedriva renskötsel på det sätt, som nu sker. Ur såväl ekonomisk som praktisk synpunkt torde det icke vara möjligt för dem att under sommarvistelsen i fjället täcka sitt livsmedelsbehov enbart med renkött och konserver. I fisket har väl alltid legat ett moment av avkoppling och nöje. Med tätortsbebyggelse, industrialisering och ökad fritid har fiskets bety-

delse som rekreationssysselsättning starkt tilltagit. Den utvecklingen kommer säkerligen att fortsätta i framtiden, och den ger som i det följande närmare skall utvecklas fiskerättsägarna möjlighet att på ett nytt sätt få ekonomiskt utbyte av sina fiskevatten.

Fisket har sålunda fortfarande en väsentlig betydelse för stora delar av länets befolkning. En betydelse som icke framgår av exempelvis omsättningssiffrorna för fiskhandeln.

Fiskbeståndet i Norrbotten har emellertid betydelse vida utanför länets gränser. Detta gäller icke bara turisterna, som under sin semester söka sig norrut för att uppleva något annorlunda. Uppemot en fjärdedel av den lax, som i Östersjön fångas av svenska och utländska fiskare, härstammar från Norrbottens älvar. Norrbottenslaxen är sålunda av icke oväsentlig betydelse för östersjöfiskets ekonomi.

Fisket är en naturtillgång och bör som andra nyttigheter i möjligaste mån utvecklas och tillgodogöras. Utvecklingen har dock för fisket i

Norrbottnen medfört besvärliga problem delvis utan motsvarighet i landets övriga delar. Ser man först på det rena yrkesfisket, så måste detta för att kunna ge sina utövare del av den allmänna standardförbättringen rationaliseras och om möjligt läggas om till stordrift. Fiskesäsongen är emellertid kort här uppe, och det är icke lönande att göra stora investeringar i båtar och annan materiel, som under en stor del av året icke går att utnyttja. En rationalisering kan därför endast ske inom en snäv ekonomisk ram. Det är med denna målsättning försök nu utföres i hushållningssällskapets regi att bedriva trålning med båtar av den storlek, som redan finnes på kusten. Under sommarhalvåret ger kustfisket normalt stora fångster under kortare perioder och dessemellan är fisket litet givande. Kunde man med trålfisket få en jämnare tillförsel till marknaden vore mycket vunnet. För fiskhandeln är den oregelbundna tillförseln ett stort problem. Skall man lära folk att äta fisk, måste det alltid finnas ett urval av fisk på disken, när husmodern kommer till fiskaffären. Beträffande fiskhandeln så är det nog också så, att det brister mycket i distributionen på inlandet. På det området kunde säkerligen mycket göras, som bleve till gagn för fisket i sin helhet.

Inom sötvattensfisket torde möjligheterna till rationalisering vara relativt små. En ökad användning av storryssjor är dock att rekommendera och vidare borde försök med flytryssjor komma till utförande. Anskaffning av motorslädor har understötts av fiskerinämnden, och erfarenheterna härav är goda.

Avsättningen är även för sötvattensfisket ett stort problem. Detta gäller särskilt för sådana fiskslag som sik, gädda och abborre, vilka under sommaren praktiskt taget icke går att sälja. Det är faktiskt så, att man i många sjöar är rädd för att få stora fångster, därför att man tycker det är synd behöva gräva ner den fisk man icke själv har användning för. Bättre är förhållandet med ädelfisken, som med flyg tages ner från fjällsjöarna. För samerna har detta flygfiske mycket stor betydelse. Detta icke endast på grund av att de får avsättning för sin fiskfångst utan även därigenom, att de med fiskflyget själva får transport till och från sommarland och får upp förnödenheter dit. Deras vinst på fisket är sålunda betydligt större än vad som framgår av avräkningsnotorna, och för många samer har fiskflyget medfört en förbättring av levnadsvillkoren.

Fiskets lönsamhet är i hög grad beroende av det exploaterade fiskbeståndets kvalitativa och kvantitativa sammansättning. Det är därför an-

geläget, att beståndsförbättrande åtgärder kommer till utförande. I övre Norrland har tyvärr fiskeriintendentsorganisationen för närvarande icke möjlighet att i nämnvärd utsträckning ägna tid åt denna fråga. Den i allt hastigare tempo försiggående utbyggnaden av vattenkraften i norrlandsälvarna har medfört, att nyssnämnda organisation främst måste tjänstgöra som utredningsorgan i vattenmål.

För fiskerinäringen medför vattenkraftutbyggnaden många svårösta problem. Varje ingrepp i de naturliga förhållandena leder till ändrade levnadsbetingelser för fiskbeståndet. Olika fiskarter har olika anpassningsförmåga, och varje ingrepp är icke av ondo. I många fall får dock ingreppen en så radikal förändring av miljöförhållandena till följd, att de mest specialiserade och som regel värdefullaste arterna förlorar sin existensmöjlighet. I vattenmålen har hittills främst vandringsfiskens fortbestånd ägnats uppmärksamhet.

Strömälskande fiskarter såsom lax och laxöring och till en del även harr och sik har sina lek- och uppväxtplatser i de större älvar, som har utbyggnadsvärd vattenkraft. I sötvattnet uppehåller sig vandringsfisken endast i början av sin levnad samt återkommer dit för att forplantera sitt släkte. Den egentliga tillväxtperioden är däremot förlagd till kustvattnen eller det öppna havet. Så lämnar exempelvis laxungarna hemälven vid 2—4 års ålder och en vikt av 15—50 g. Efter att ha varit i havet ett år har laxen fått en vikt av 1—1,5 kg. Efter två år är vikten uppe i 4—6 kg och efter tre år 6—12 kg. Överbygges en älv hindras vandringsfisken från att gå upp till sina tidigare lekplatser, och dessa blir, till den del de kommit att ingå i ett dämningsområde, förstörda. Tillkomsten av en kraftverksdamm i nedre delen av en älv kan sålunda spoliera denna älvs hela bestånd av vandringsfisk. Det är tekniskt möjligt att anordna fiskväg förbi kraftverksdammar, och en dylik åtgärd är befogad i det fall strömsträckor finnes kvar ovanför vandringshindret. Tidigare utbyggdes endast koncentrerade fallsträckor, men numera har teknikens utveckling möjliggjort, att praktiskt taget all fallhöjd i en älv kan nyttiggöras för kraftverksändamål. Så kommer exempelvis Lule älv att förvandlas till en serie lugnvatten med mellanliggande kraftstationer. I en dylik avtappad älv går reproduktionsmöjligheten för strömlökande fisk helt förlorad.

Det är emellertid icke enbart i älvarna, som vattenkraftutbyggnaden medför väsentlig skada på fisket. I en orörd älv kan vattenföringen vara flera tiotal gånger större under vårfloden än under senvintern. I och med att kraftstationer

bygges blir det ur driftsekonomisk synpunkt angeläget att hålla älvens vattenföring så hög och jämn som möjligt. Genom reglering av sjöar i källområdena kan en bättre hushållning med vattnet uppnås. Vårfloden innehålles i dessa regleringsmagasin, varvid ofta stora landområden överdämnes. När magasinen på senvintern tömts har vattenytan fallit kanske tiotals meter och den vattentäckta arealen har starkt minskat. Som regel medför skapandet av ett regleringsmagasin indämning av värdefulla strömsträckor i tillflödena. Vidare spolieras genom regleringsdammens utloppsströmmen och kommer nedströmssträckorna att påverkas av ändringen i vattenföring. Slutligen kan skada ur fiskets synpunkt uppstå på dessa senare sträckor, om åtgärder måste vidtagas för att flottning skall bli möjlig vid den förutsatta lägre vattenföringen. Inom inverkningsområdet för ett regleringsmagasin blir skadan på strömälskande fisk stor. Andra arter som röding och sik har däremot bättre möjlighet att anpassa sig till de förändrade förhållandena. Den utsköljning av näringsämnen, som under en övergångsperiod äger rum från de överdämda markerna, får vanligen för sistnämnda arter en beståndsförbättrande effekt till följd. När strandområdena i regleringsmagasinet blivit rensolade och näringstillgången åter sjunker, medför detta icke någon kvantitativ nedgång av röding- och sikbestånden, men väl en kvalitativ försämring av desamma.

Även om röjning företagits av de överdämda markerna blir genom bottenfästen och kringdrivande rat nätslitaget stort i regleringsmagasinen. Är regleringsamplituden mycket stor, blir med nuvarande fiskemetoder fiske icke möjligt eller i varje fall icke lönsamt.

Ännu för ett tiotal år sedan ansåg man, att den skada, som i samband med vattenkraftutbyggnad uppkommit på strömälskande fisk, skulle kunna kompenseras genom utsättning av fiskyngel. Den uppfattningen har nu vederlagts, och man har fått övergå till att i odlingsanläggningar föda upp fiskungar till det stadium, då de i naturen blir oberoende av uppehållsplatser vid botten i strömmande vatten och börjar föra ett mera kringströvande levnadssätt i fritt vatten. När det gäller laxen, innebär detta en uppfödningstid av 2—3 år och en kostnad per producerad laxunge av ca tre kronor. Eftersom laxens medelvikt är hög och då omkring 10 % av utsatta laxungar återfångas som vuxen lax, skulle i och för sig en relativt hög odlingskostnad kunna bäras. Emellertid tages drygt hälften av fångsten av den svenskuppfödda laxen av utländska fiskare, och detta förhållande gör det tveksamt, om

laxodling ur nationalekonomisk synpunkt kan anses försvarbar.

Vid ett försök med utsättning av laxungar i Vättern visade det sig, att ungarna stannade kvar i sjön och fick en mycket god tillväxt. I anledning härav gjordes i våras försök med utsättning av laxungar i Sädvajaure, Hornavan och Stora Lulejaure. I varje fall i Hornavan synes denna utsättning bli framgångsrik. Där har nämligen laxungarna från maj till oktober ökat i vikt från ca 25 g till mellan 4 och 6 hg.

Beträffande laxöring och harr är den fångade fiskens medelvikt låg, och fångstens värde torde vanligen icke motsvara odlingskostnaderna för stora ungar.

Det är ingen lönande affär att genom utplantering av fiskungar uppehålla bestånd av ädelfisk, som lidit skada genom vattenkraftutbyggnad. Att kompensationsutplanteringar likväl företages beror dels på att ersättningsfrågan i annat fall skulle bli svåröst, dels ock att det för trivseln i bygden är angeläget att fiskbeståndet vidmakthålles. Man skulle dock helst se, att de fiskbestånd, som nu uppehålls genom utplanteringar, ersattes av andra lika värdefulla, som bättre vore anpassade till de speciella miljöförhållandena i kraftverks- och regleringsmagasinen. Tanken har uppkommit, att man skulle göra försök med inplantering av utländska fiskarter, och sötvattenslaboratoriet har från Nordamerika nyligen importerat rom av indianlax, regnbågslax och kanadaröding, vilka fiskarter har bedömts vara lämpliga för utsättning i reglerade vatten. Då man emellertid haft åtskilliga exempel på att en nyinförd djurart på ett olyckligt sätt rubbat balansen i den djurkrets den tillförts, kommer till en början de nya fiskslagen endast att utsättas i vatten från vilka de icke har möjlighet att sprida sig. I Finland har för något år sedan utsättning av kanadaröding gjorts i Kumo älvs mynning. Det är med stort intresse som återfångstrapporterna från detta försök avvaktas.

Det är naturligt, att man hittills främst haft intresse för fisket i de större vattnen. I Norrbotten finnes emellertid en stor reserv av mindre vatten, som med lämpliga åtgärder kunde förvandlas till givande fiskevatten. För bivattendragen till de stora älvarna har flottningen varit och är fortfarande till mycket stor skada. Fiskens vandring hindras av flottningsdammar, och den spolas bort eller torrlägges genom flottningstapningar. Genom traktorrensningar har långa sträckor av vattendragen förvandlats till kanaler utan lämpliga uppehållsplatser för fisken. Då även skogsintressenterna på sina håll har börjat visa tveksamhet rörande lönsamheten av flottning i

bivattendragen, borde tiden vara mogen att ta upp till diskussion frågan om nedläggelse av biflottlederna och ett återställande av desamma, så att de bättre kan utnyttjas för fiske. Vad som då i första hand skulle göras vore utrivning av flottningsdammarna.

I många sjöar i skogslandet är sikbeståndet småvuxet. I vissa fall har man då fredat siken i tron att fisket varit för hårt. Någon tillväxt hos siken har man emellertid icke uppnått genom fredningen. I stället har siken blivit ännu mindre, ibland så liten att den icke fastnat på de nät man använt. Man har då antagit, att siken helt försvunnit. Rätta förhållandet har i dessa fall varit, att man haft ett alltför stort sikbestånd i förhållande till näringstillgången i sjön. När det gäller siken leder nämligen aldrig näringsbrist till att individantalet minskar utan i stället till, att man får ett tusenbröderbestånd. I en sjö med småvuxen sik är den bästa fiskevårdande åtgärden att fiska så hårt som möjligt. När individantalet reducerats tillräckligt sker på kort tid en kvalitativ förbättring av beståndet.

Såväl i fjällområdet som i skogslandet finnes ett mycket stort antal mindre sjöar och tjärnar med mindervärdigt eller inget fiskbestånd. I skogslandet finnes i dylika vatten ofta ett tusenbröderbestånd av abborre. Ibland kan man genom insättning av sik, som äter upp abborrynglet, undertrycka abborrbeståndet och få ett gott fiskevatten. Ju högre upp man kommer desto större utsikt har man att lyckas med denna metod. Även genom förgiftning av vattnet kan man utrota ett mindervärdigt fiskbestånd. Det gift man härför använder heter rotenon och är mycket effektivt. Enligt fiskeristadgans bestämmelser får förgiftning icke företagas utan tillstånd av fiskeristyrelsen. Kostnaden för rotenonförgiftning uppgår till 200 à 300 kronor per har och kan därför som regel endast ifrågakomma i mindre vatten. I de behandlade vattnen bör sedan värdefullare fiskarter utsättas. Om utvandring av den inplanterade fisken kan förhindras och vattnen är lättfiskade, är utsättning av regnbågsforell och amerikansk bäckröding att förordas. Har man på detta sätt fått ett värdefullt fiskbestånd och vill ha så stor ekonomisk vinst på det som möjligt, då bör man upplåta vattnet för sportfiske. Det finns ett mycket stort behov av sportfiskevatten, och de olika turistorganisationerna åtager sig gärna att förmedla kontakt med sportfiskare.

Man har liten kunskap om vilken möjlighet som finnes att ur fiskesynpunkt nyttiggöra de mindre vattnen i fjällområdet. Det är över huvud taget så att man ganska hårt utnyttjat fjällvatt-

nen till fromma för lappväsendets ekonomi utan att följa vilken verkan beskattningen haft på fiskbeståndet och utan att företaga några fiskevårdande åtgärder av betydelse. Det synes befogat att en del av inkomsten på fiskekortsförsäljningen avsättes till undersökningar och åtgärder. På längre sikt vore detta säkerligen en god investering. Det är icke osannolikt, att man med en rationell skötsel av de mindre vattnen kunde tillgodose turisternas behov av sportfiskevatten. Även om man måste göra kontinuerliga utplanteringar av fiskungar till relativt hög kostnad bleve denna verksamhet säkerligen lönsam. Skötseln av fjällvattnen är en så stor uppgift, att anställning av en särskild fiskmästare härför vore motiverad. Denna fråga bör lämpligen lösas i samförstånd med hushållningssällskapet, som har möjlighet att i erforderlig omfattning bistå med utplanteringsmaterial.

Sammanfattningsvis kan sägas att goda naturliga förutsättningar finnes för en utveckling av fisket i Norrbotten. Även om det är angeläget, att det allmänna genom anslag till fiskevårdande åtgärder befrämjar denna nyttighet, är det dock slutligen den enskildes vilja och förmåga som avgör, vilken avkastning fisket skall ge.

Fiskerätten i Lappmarken bör utredas omedelbart. Arbetsutskottet i Norrbottensallmänningarnas förbund har uppvakat jordbruksminister Netzen med en hemställan om, att åtgärder skall vidtas för att få igång den av riksdagen begärda utredningen om rätten för jordbruket i Norrbottens lappmark till vatten och fiske. Deputationen bestod av köpman Sven Carlsson, Glommersträsk, jägmästare Stig W. Ekman, Gällivare, och hemmansägare Gösta Nilsson, Jokkmokk.

Det var vid förra årets riksdag motioner väcktes i denna fråga; i första kammaren av hrr Nyström och Hedström och i andra av hr Berglund m.fl. Tredje lagutskottet fann frågan mycket invecklad men ansåg i likhet med praktiskt taget alla myndigheter som tidigare haft att ta ställning till frågan, att den bofasta, jordbrukande befolkningen i de trakter det gäller bör tillförsäkras avgiftsfri fiskerätt. Utskottet var emellertid ej berett att ta ställning till hur saken skulle ordnas, och fann det därför nödvändigt med en utredning.

Vid utredningen, som skall vara helt förutsättningslös, skall hänsyn tas till bl.a. fiskets betydelse för den bofasta befolkningen och till betydelsen för turistnäringen med tillgång till fiske samt till en god fiskevård.

Genom beslut i maj förra året anslöt sig riksdagen till utskottets hemställan och skrev i ärendet till regeringen. Med hänsyn till den tid som förflutit sedan riksdagen gav uttryck åt sin uppfattning i frågan och till vikten av att frågan snarast löses, hemställde deputationen att statsrådet skulle vidta de åtgärder som anses betingade härav.

Uppfödning av smolt vid Älvkarleby laxodling årsklasserna 1954—1958

Av N. G. Steffner och C. Puke

Förutsättningar

Vid statens fiskodlingsanstalt i Älvkarleby, Älvkarleby laxodling, vilken tillkom 1915 i samband med utbyggnaden av Älvkarlebyfallen i Dalälven, har inläggning och kläckning av rom av lax och havslaxöring bedrivits under en lång följd av år. Utsättning har sedan skett i Dalälven av det kläckta ynglet till ett antal av omkring 1,5 miljoner årligen. Under de första årtiondena utgjorde detta de enda kompensationsåtgärderna för att upphjälpa skadad strömfiskereproduktion. Våren 1938 tillkom emellertid Hyttö laxdamm på 15 hektar, från vilken årligen mellan 100.000—200.000 ensamrig lax och havslaxöring utsattes i älven. Därjämte pågick yngelutplantering i ungefär samma skala.

Något säkert resultat av denna kompensationsutsättning har icke kunnat påvisas. Tvärtom har laxfisket i Dalälven efter utbyggnaderna minskat högst väsentligt och uppgick vid 1950-talets början till endast några procent av avkastningen före dem. I slutet av 1800-talet erhöles sålunda inemot 40 ton lax per år, medan samma siffra vid 1940-talets slut låg vid bara 2 ton (1). Mot

bakgrunden härav var en omläggning av kompensationsverksamheten nödvändig. På prov påbörjades därför från 1954 en produktion av smolt av lax för utsättning i Dalälven.

Uppfödningen

Den från hösten 1954 bedrivna smoltproduktionen baserades på ensamriga laxungar från Hyttö laxdamm, vilka ungar sedan tråguppfödades vid anstalten i Älvkarleby. Utgångsmaterialet för ungar utgjordes av yngel kläckt från Dalälvslox tagen i odlingens centralfiske och kläckt i anstalten. Årsklassen 1954 lämnade bara treårig smolt på grund av det begränsade uppfödningstrymme, som stod till förfogande för den. Årsklassen 1955 och alla följande har däremot gett tvåårig smolt. I juli 1959 utsattes därjämte ett antal ettårig smolt. På grund av brist på trågyta främst för vinterförvaring har utglesningar måst vidtas under uppfödningens gång och rätt mycket ungar utsatts som tvåsomriga under hösten.

Till en början stod endast ett par trätråg à 4 m² yta, en cirkeldamm på 28 m² och en betongbassäng på knappt 4 m² inne i kläckningshuset

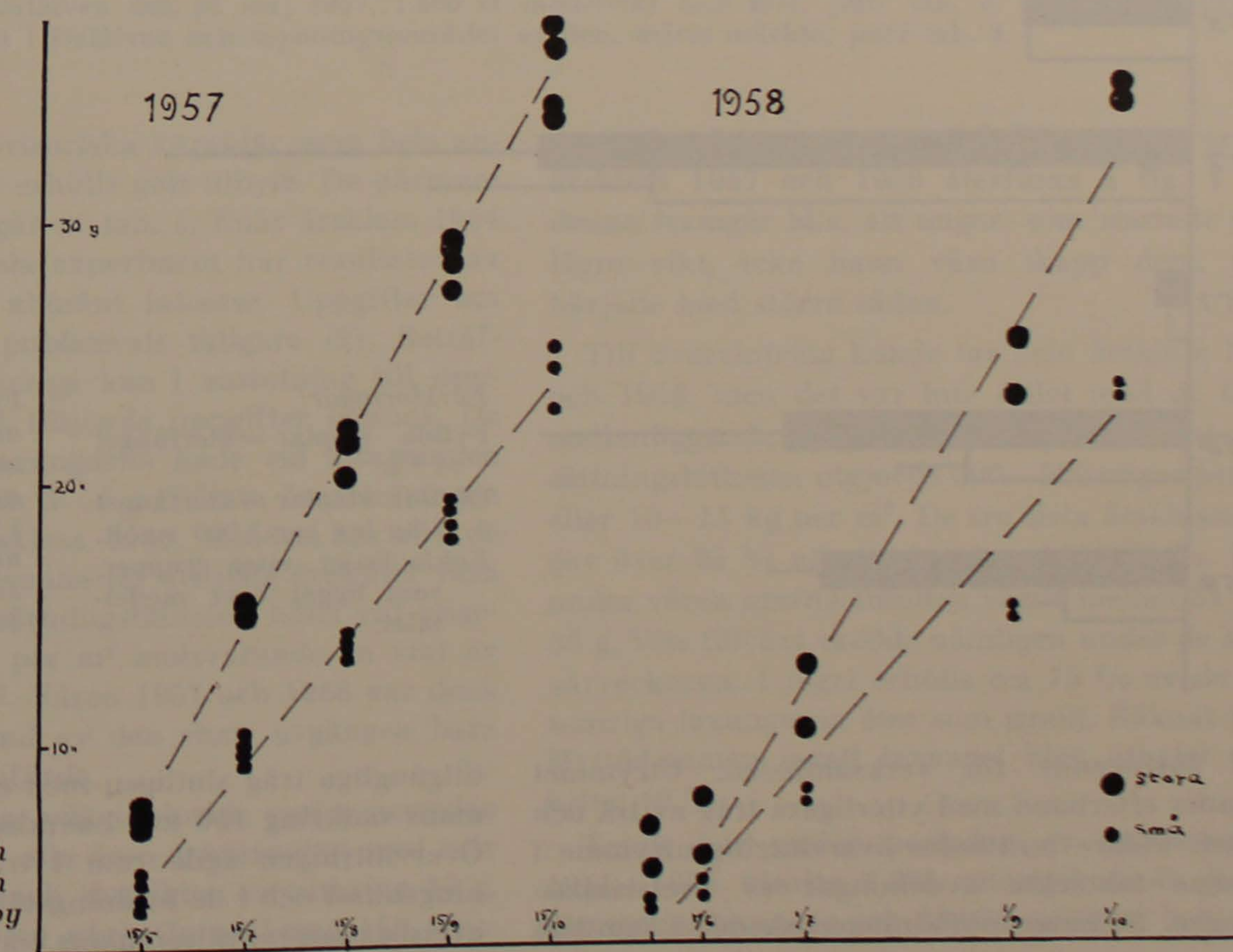

Fig. 1. Tillväxten hos tvåsomriga laxungar stora och små åren 1957 och 1958 vid Älvkarleby laxodling.

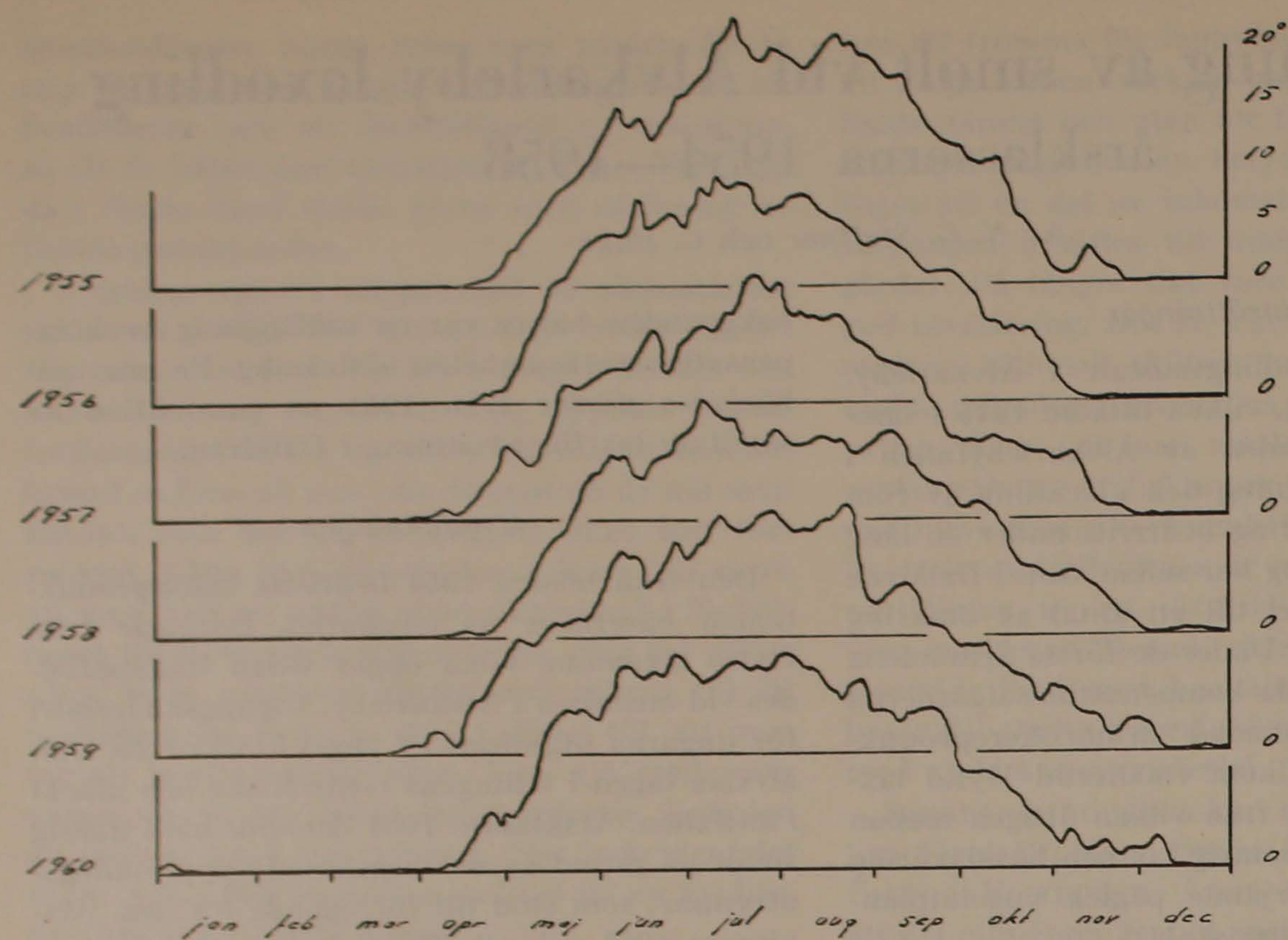
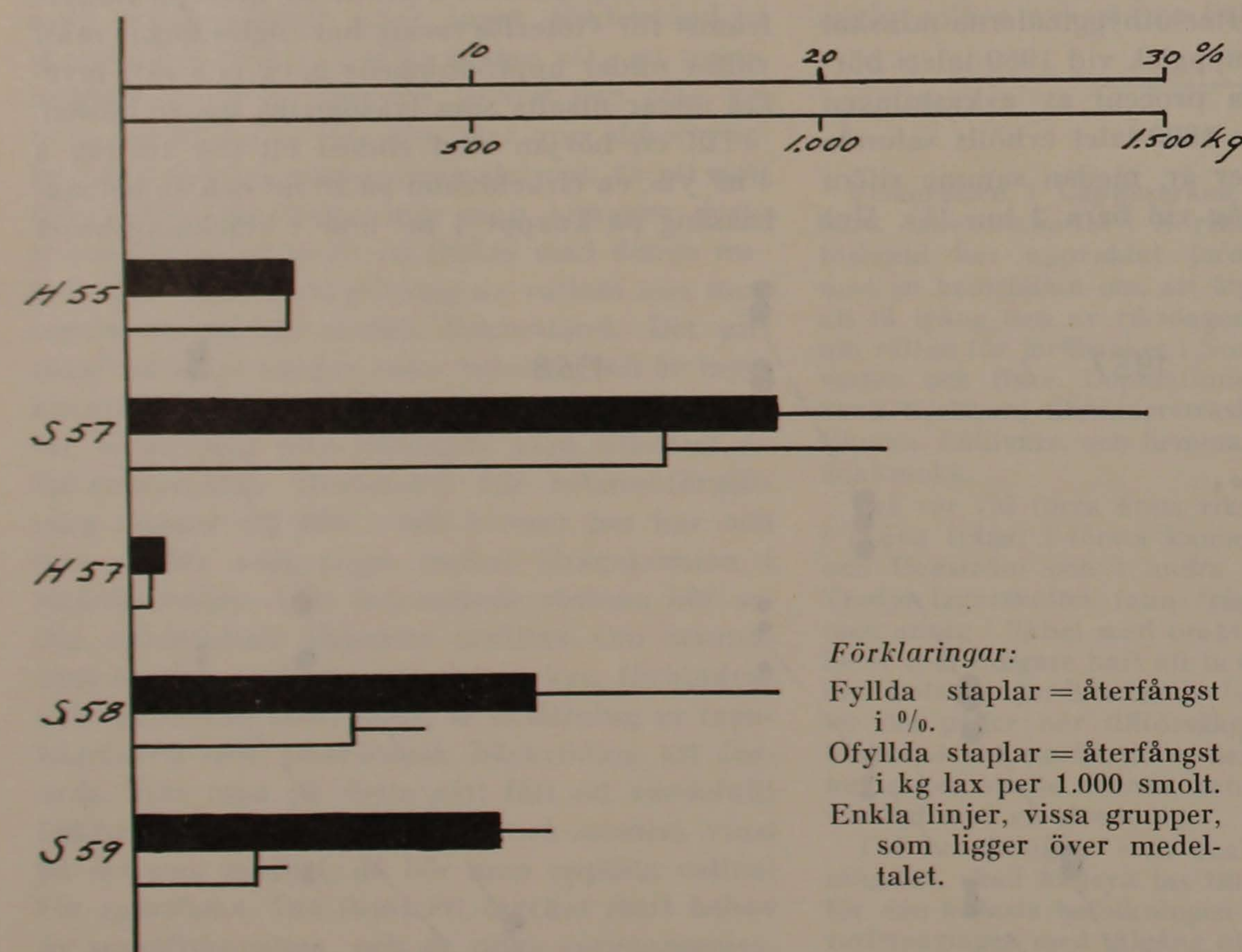

Fig. 2. Vattentemperatur vid Älvkarleby Laxodling åren 1955-1960 (varannandagsvärden)

Förklaringar:

Fyllda staplar = återfångst i %.
Ofyllda staplar = återfångst i kg lax per 1.000 smolt.
Enkla linjer, vissa grupper, som ligger över medeltalet.

Fig. 3. Återfångster anmälda t.o.m. 1960 av i Dalälven utsatt märkt smolt av lax i % av hela antalet utsatta märkta samt i kg lax per 1.000 utsatta smolt.

till förfogande för verksamheten. Utrymmet ökades efterhand med ytterligare tråg av trä och plast. Vidare inrättades övervintringsutrymme i tvenne taktäckta avdelningar av avelslaxbassängen. Sommaruppfödningen skedde i samtliga

tillgängliga tråg slutligen med en yta av tillsammans omkring 150 m², huvudsakligen utomhus. Övervintringen ägde rum i tråg inne i kläckningshuset och i de i ordningställda utrymmena i avelsbassängen, tillsammans c:a 60 m².

Tabell 1. Sammandrag av laxsmoltuppfödningen i tråg vid Älvkarleby laxodling åren 1954-1960, årsklasserna 1954-1958.

Årsklass	Tid	Antal st	Kg	Besättnings- täthet per m ²		Tid	Antal	Kg	g/st	% över- levnad	Besättnings- täthet per m ²		
				antal st	kg						antal st	kg	
<i>Insättning, ensomrig lax</i>						<i>Utfiskning, ettårig lax</i>							
1954	15.10.54	9.850	59,1	6,0	2.462	14,8	15.5.55	9.489 ¹	58,1	6,1	96,3	2.372	14,5
1955	15.10.55	12.000	76,8	6,4	1.500	9,6	15.5.56	9.100	59,2	6,5	73,8	1.138	7,4
1956	15.10.56	47.000	253,8	5,4	2.938	15,9	utglesade den 1-15 jan 1956						
		45.460	223,4		1.977	9,7	15.5.57	15.000	92,7	5,9	33,2	678	4,6
1957	15.10.57	36.000	193,5	5,4	1.500	9,1	15.5.58	15.770	85,4	5,4	43,8	657	3,6
1958	15.10.57	19.490	85,3	4,4	1.950	9,0	15.5.59	18.940	103,6	5,5	97,1	1.182	10,6
<i>Insättning, ettårig lax</i>						<i>Utfiskning, tvåsomrig lax</i>							
1954	15.5.55	5.000	45,0	9,0	417	3,8	utglesade den 20 juli 1955						
		4.671	62,3	13,4	117	1,6	15.10.55	3.514 ²	81,7	23,2	70,3	91	2,0
1955	15.5.56	9.100	59,2	6,5	182	1,2	15.10.56	8.230	243,7	29,6	90,4	165	5,0
1956	15.5.57	15.600	92,7	5,9	147	0,9	15.10.57	14.790 ³	444,8	30,1	94,8	140	4,2
1957	15.5.58	15.770	85,4	5,4	143	0,8	15.10.58	15.350 ⁴	470,1	30,6	97,3	140	4,3
1958	15.5.59	28.020 ⁵	115,9	4,1	250	1,0	utglesade den 1-10 juli ⁶						
		26.430	258,4	9,8	161	1,6	15.10.59	26.020	729,8	28,0	98,4	159	4,5
<i>Insättning, tvåsomrig lax</i>						<i>Utfiskning tvåårig lax, smolt</i>							
1954	15.10.55	2.476	49,5	20,0	619	12,4	15.5.55	2.330 ⁷	47,0	20,2	94,1	582	11,8
1955	15.10.56	8.230	243,7	29,6	457	13,8	15.5.57	6.965 ⁸	213,2	30,6	84,7	387	11,8
1956	15.10.57	6.530	246,9	37,8	363	13,7	15.5.58	6.420 ⁸	233,1	36,3	98,3	357	13,0
1957	15.10.58	9.700	314,9	32,5	303	9,8	15.5.59	9.660 ⁸	333,8	34,6	99,6	301	10,4
1958	15.10.59	26.020	729,8	28,0	531	14,9	15.5.60	25.110 ⁸	764,1	30,4	96,5	512	15,6

¹ 4.489 utsatta i Dalälven i maj 1955. ² 1.038 st 22,2 kg utsatta märkta i Dalälven i okt 1955, jmf tab. 3. ³ 8.260 utsatta i Dalälven i okt 1957, en del märkta, jmf tab. 3. ⁴ 5.650 till provisorisk övervintring i naturdamm i Dannemora i okt 1958. ⁵ 9.080 erhållna från provisorisk övervintring i naturdamm i Söderfors av ensomriga ungar från Hyttödammen insatta hösten 1958. ⁶ varav 1.380 st, 26,6 kg utsatta märkta i havet vid Dalälvsmyningen som ettårig smolt den 1-10 juli 1959. ⁷ fortsatt uppfödning till treårig smolt, utsatta i Dalälven den 24 maj 1957, 1.560 st medelvikt 55,0 g/st, jmf tab. 3. ⁸ samtliga utsatta som tvåårig smolt i Dalälven och mynningsområdet av den, delvis märkta, jmf tab. 3.

Trots den provisoriska karaktär, som hela anläggningen haft, erhöles gott utbyte. De närmare detaljerna framgår av tab. 1. Enär årsklass 1954 utgjorde ett första experiment har resultaten av detta ej större allmänt intresse. Uppgifter om den har också publicerats tidigare (2). Beträffande de fyra övriga kan i anslutning till uppgifterna i tab. 1 följande uppgifter lämnas. De övervintrande laxungarna hade vid intagningen en vikt av mellan 5-6 g. Första övervintringen var god för årsklass 1955, mindre bra för de därpå följande tvenne för att sista året åter vara mycket god. Besättningsstätheten hölls vid ungefär 1.200 ungar per m² motsvarande en vikt av 7-10 kg per m². Våren 1957 och 1958 var dock värdena på grund av den stora avgången bara hälften av de anförda.

Översomringen, vilken skedde under perioden 15/5-15/10, gav alla åren gott resultat med mer än 90 % utbyte och slutvikter av omkring 30 g. Besättningsstätheten utgjorde omkring 150 sty-

cken och 4,5 kg ungar per m². Tillväxtkurvor för årsklass 1957 och 1958 återfinns å fig. 1. Av denna framgår bl.a. att ungar, som startade med lägre vikt, icke hann växa ikapp dem, som började med större sådan.

Till övervintring kunde tas hela årsklass 1955 och 1958, men det var inte fallet med de båda mellanliggande på grund av utrymmesbrist. Besättningsstätheten utgjorde 300-500 ungar per m² eller 10-15 kg per m². De tre sista årsklasserna gav över 95 % utbyte, årsklass 1955 85 %. Den under våren utsatta smolten vägde mellan 31 och 36 g. Viss tillväxt skedde nämligen under de sista vårveckorna. I regel erhöles c:a 75 % av de ensomriga laxungarna åter som smolt. Räknat på i Hyttödammen insatt laxyngel blev utbytet omkring 40 %.

Totalt har under perioden av årsklasserna 1954-1958 utsatts 1.380 ettåriga smolt, 9.300 2-somriga laxungar och 63.090 smolt av lax.

Tabell 2. Foderförbrukning, fodersammansättning, och foderkoeff. för varje årsklass av lax uppfödd i tråg vid Älvkarleby laxodling 1954—1960.

Årskl.	Uppfödn. period	Fisk	Foderförbrukning kg och % inbl.			Summa	Foderkoeff.
			Nötlever	Mjälte	Övrigt ¹		
1954	1954/55 V	18	54	—	—	72	—
		25 %	75 %	—	—	—	—
1955	S	215	186	—	—	401	8,1
		54 %	46 %	—	—	—	—
1955/56	V	36	31	5	—	72	—
		50 %	43 %	7 %	—	—	—
1956	S	518	196	—	—	714	10,4
		73 %	27 %	—	—	—	—
1956/57	V	1	84	—	—	85	—
		1 %	99 %	—	—	—	—
1955	1955/56 V	13	40	9	—	62	—
		21 %	64 %	15 %	—	—	—
1956	S	994	388	—	—	1.382	7,3
		72 %	28 %	—	—	—	—
1956/57	V	—	194	—	—	194	—
		—	100 %	—	—	—	—
1956	1956/57 V	—	200	—	—	200	—
		—	—	—	—	—	—
1957	S	1.816	364	876	163 ¹	3.219	9,2
		57 %	11 %	27 %	5 %	—	—
1957/58	V	213	175	283	—	671	—
		32 %	26 %	42 %	—	—	—
1957	1957/58 V	115	97	151	—	363	—
		32 %	27 %	41 %	—	—	—
1958	S	2.200	359	992	—	3.551	9,3
		62 %	10 %	28 %	—	—	—
1958/59	V	250	460	229	—	939	—
		27 %	49 %	24 %	—	—	—
1958	1958/59 V	9	381	57	—	447	—
		2 %	85 %	13 %	—	—	—
1959	S	1.830	1.457	1.999	—	5.286	8,4
		35 %	27 %	38 %	—	—	—
1959/60	V	—	330	234	581 ²	1.145	—
		—	29 %	20 %	51 %	—	—

V = Vintersäsong, S = Sommarsäsong.

¹ torsklever, torskrom och räkskal. ² fiskmjöl, algit, bryggerijäst, modocoll och vatten.

Fodersammansättning vintersäsongen 1959/60 av nötlever eller mjälte och torrfoder:

Nötlever eller mjälte	43 %
Fiskmjöl	17 %
Algit	3 %
Bryggerijäst	3 %
Modocoll-lösning 5 %-ig	7 %
Vatten	27 %
S:a 100 %	

Besättningstäthet

Om besättningstätheten kan några närmare uppgifter lämnas, som torde ha intresse. Den har varierat rätt kraftigt främst med hänsyn till att de sista åren önskan var att producera mest möjliga antal smolt inom givet utrymme. Utgångsmaterialet har därför ofta fått trängas ihop under första övervintringen. Ursprungligen var tanken att under vintern hålla 1.500—2.000 ungar per m². Det visade sig möjligt att med utmärkt

resultat övervintra 10.000 ensamriga laxar med en vikt av 50—60 kg i en betongbassäng med knappt 4 m² yta.

Besättningstätheten uttrycket i kg per m² varierade kraftigt inom en årsklass i de olika besättningarna. Vid andra sommaren ingång sorterades ungar i olika storleksklasser. Trågen har sedan besatts med ungefär lika antal ungar per m² oavsett fiskens storlek. Om besättningarna grupperades i stora och små ungar erhöles vikter,

vilka rätt mycket avviker från de medelvärden, som anförs i tabell 1. Som exempel kan tagas årsklasserna 1956 och 1957 under sommaren 1957 och 1958.

Årsklass	Sommar-säsong	Stora ungar		Små ungar	
		Totalt st	per m ² kg	Totalt st	per m ² kg
1956	1957	6.550	253,5	142	5,5
1957	1958	6.778	244,8	147	5,3
		8.240	191,5	137	3,2
		8.573	225,2	134	3,5

Utfodringen

Under hela försöksperioden har praktiskt taget enbart fisk och lever samt mjälte kommit till användning som foder. Årsklass 1958 har dock sista vintern erhållit viss mängd torrfoder, 57 %. De närmare detaljerna om fodersammansättningen framgår av tab. 2. Som synes av denna har vid sommaruppfödningen fisken dominerat med mellan 50 och 75 % andel i födan. Sommaren 1959 måste dock fiskgivan minskas av brist på tillgång. Vintertid har lever-mjälteblandning dominerat men fisk har också ingått, upptill 30 % vissa år. Foderkoefficienten var för den tvåsomriga fisken i medeltal 8,5. Vitamintillsats har ägt rum i form av tillägg av teramin, svinmanna och foderjäst.

Större foderlagring har ej förekommit. Levrens av foder kunde ske efter hand i lämpliga kvantiteter. Endast mindre mängder, omkring 150 kg, har hållits i lager i frysbox i anstalten. För malning användes en mindre kvarn och för blandning en visp monterad på eldriven handborr. Utfodring skedde manuellt med 5—6 givor per dag sommartid, vintertid en gång var eller varannan dag. Vattenförbrukningen uppgick till omkring 40 minutiliter per 4 m² tråg.

Temperatur

Enär tillväxten influeras även av temperaturen, har kurvor över denna under perioden bifogats i figur 2. Temperaturen passerade förbi 5°-nivån under våren i regel i månadsskiftet april—maj och om hösten i slutet av oktober. Värden över 20° var sällsynta och av kort varaktighet. Sommartemperaturen låg under den varmaste tiden vanligen omkring 17—18° (se fig. 2).

Sjukdomar

De sjukdomar, som förekommit, har i huvudsak varit pricksjuka och »gill disease». Furunculosis har icke påvisats. Gill disease åstadkom den stora dödligheten under övervintringen 1956/57

och 1957/58. Sedan har den ej förmärkts. Pricksjuka uppträdde sommaren 1955 framför allt i cirkeldammen men också i trågen. Den kunde dock snabbt bromsas upp genom ökad genomrinning och rengöring av dammen samt upprepade behandling med formalinbad. Den har ej förekommit senare. Anläggningen har sålunda i stort varit nästan helt förskonad från svårare sjukdomsangrepp.

Till motverkan av smitta har noggrann rengöring skett av trågen. Redskapen förvarades i formalin. Fisken har badats med formalin och PMA, sommartid i regel minst var fjortonde dag, vintertid med längre intervaller.

Resultat av utsättningarna

För att kontrollera resultatet av odlingen och utsättningarna har så vitt möjligt representativa delar av de skilda årsklassernas ungar märkts och utsatts tillsammans med den omärkta fisken (se fig. 3 och tabell 3). Första märkningen gjordes av årsklass 1954 hösten 1955, då samtliga utsatta tvåsomriga ungar märktes. Återfångsten av denna grupp (H. 55) blev ej så stor. Ytterligare en höstutsättning med märkning skedde 1957 av tvåsomriga ungar ur årsklass 1956. Även denna märkning har gett dåligt resultat (H. 57). Övriga märkningar har ägt rum om våren.

Resultaten av vårutsättningarna är ännu ej slutredovisade, ytterligare havsår återstår, varför någon mer uttömmande redogörelse ej kan lämnas. Några erfarenheter har dock gjorts. Utsättningarna våren 1957 (S. 57. 1—3) har lämnat

Tabell 3. Utsättning av laxungar från Älvkarleby laxodling åren 1955—1960

Uppfödnings-årsklass	Ålder vid utsättning	Totalutsättning		Därav utsatta märkta	
		Tid	Antal	Antal	Beteckn.
1954 a	2-somriga	okt 55	1.038	1.038	H. 55 ¹
1954 b	treåriga	maj 57	1.560	1.510	S. 57.1
1955 a	tvååriga	apr 57	3.540	3.085	S. 57.2
1955 b	tvååriga	maj 57	3.425	1.483	S. 57.3 ²
1956 a	2-somriga	okt 57	8.260	2.021	H. 57
1956 b	tvååriga	maj 58	6.420	2.200	S. 58
1957	tvååriga	apr 59	14.745	4.000	S. 59.1 ³
1958 a	ettåriga	juli 59	1.380	1.379	S. 59.2
1958 b	tvååriga	maj 60	25.110	2.500	S. 60

Totalt har under perioden utsatts:

1.380 stycken ettårig lax, smolt
9.298 » tvåsomrig lax
63.090 » tvåårig lax, smolt

¹ ingen utsättning skedde år 1956.

² totalt våren 1957 8.525.

³ därav erhöles 5.085 ungar från naturdammsövervintring.

gott resultat, hittills något över 18 % återfångst motsvarande omkring 750 kg per 1.000 smolt. Av utsättningarna 1958 och 1959 har f.n. erhållits något mer än 10 % åter med omkring 300 resp. 175 kg per 1.000 utsatta smolt. Återfångsten i vissa grupper är emellertid betydligt högre än anförda medeltal. I utsättning S. 57 förekommer sålunda nära 30 % återfångst och nära 1.100 kg lax per 1.000 utsatta smolt. Den ettåriga smolten från 1959 har hittills givit 2.0 %.

Vårutsättningarna har sålunda gett gott resultat, höstens däremot dåliga. Av intresse i detta sammanhang är även storleken av återsteget av laxen till älven. Återfångsten i Dalälven av S. 57 ligger över 3 % och kan möjligen nå 5 %. S. 58 och S. 59 ligger nu mellan 1—2 %. Vidare har utsättningar närmare älvmyningen eller i havet utanför den gett bättre återfångst än sådan längre upp i älven.

Annan odling

Försöksvis har under perioden uppfödning i tråg skett bl.a. av ensamrig lax, havslaxöring och insjöslaxöring i mindre skala med gott resultat. Den kommer att fortsättas även med andra arter.

Fortsatt verksamhet

I och med avslutad uppfödning av årsklass 1958 har försöksproduktionen av smolt vid

En lyckad ålinplantering

Från hemmansägare Tycho Johansson, Tallsjö, Västerbottens län, har jag fått vissa intressanta uppgifter angående resultaten av en ålinplantering, som med hans medgivande här publiceras.

Inplanteringen ägde rum år 1932 med en mindre kvantitet ålyngel från Trollhättan, 15—18 cm långa. De utsattes i Tallsjöarna, i ett bivattendrag till Gide älvs vattensystem, ca 150 km från älvens mynning. På grund av ett flertal dammbyggnader och branta fall hade, såvitt man visste, ål icke i mannaminne funnits i det ifrågasvarande sjöområdet.

Resultatet av denna inplantering började visa sig i enstaka fångster redan åren 1936—37. Tyvärr föreligger dock icke någon fullständig fångststatistik. Det uppgives emellertid att vederbörande själv, som är delägare i fisket i dessa sjöar och även behärskar utloppet, Tallsjödammen, där en ålkista uppförts, samt andra orsbor under en

Ålvkarleby laxodling avslutats. Det goda resultatet, som den gav, har resulterat i en fortsatt permanent odling. För ändamålet utbyts nu de provisoriska anordningarna mot permanenta sådana. Avsikten är att i dessa årligen kunna producera 100.000 laxsmolt. Det kan nämnas att årsklass 1959, som går ut våren 1961, torde komma att lämna omkring 50.000 smolt och årsklass 1960 beräknas ge minst 75.000 smolt. En produktion av ettårig havslaxöring skall också inrymmas i den framtida verksamheten. Den beräknas omfatta omkring 30.000 ungar per år. En del av dem kommer att uppfödning till tvååriga. Av årsklass 1959 torde våren 1961 utsättas ca 3.500 sådana.

Litteratur:

- (1) Puke, C.: Plan för bevarandet av dalälvsbeståndet av lax. Stockholm 1952. Dupl.
- (2) — Försöksuppfödning av utvandningsfärdiga laxungar vid Statens fiskodlingsanstalt i Ålvkarleby 1954—1956. Vandringsfiskutred. medd. 7/1957.

Summary

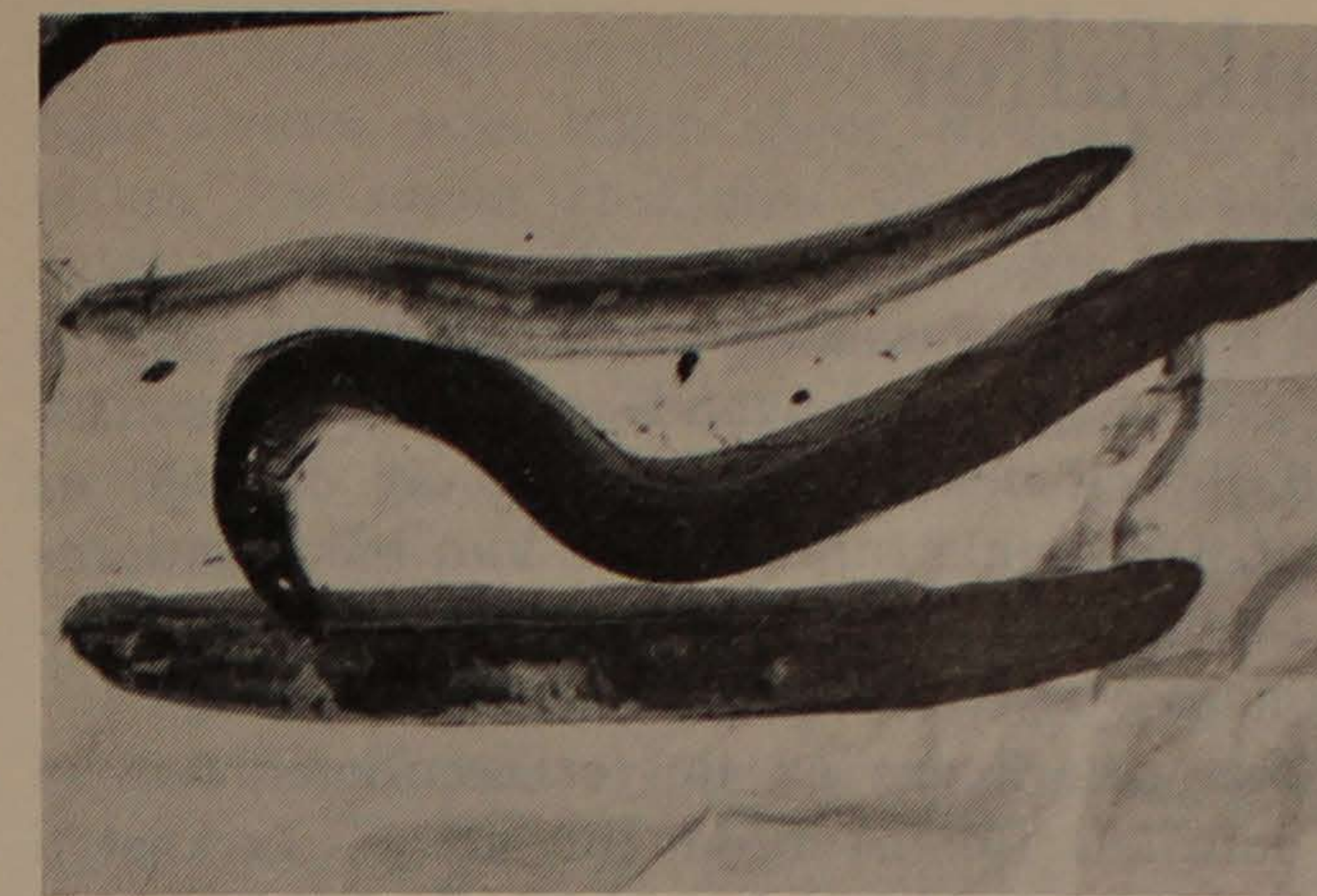
Production and stocking of salmon smolt from Ålvkarleby laxodling, the year classes 1954—1958. The total stocking was 1,380 one year old, 9,298 two summers old and 63,090 two years old fishes (cfr tab 1 and 3) Recapture of tagged salmon of the year class 1957 has been about 18 % and 750 kg great salmon pro 1,000 stocked smolt.

lång följd av år fångat avsevärda mängder ål. Detta har skett såväl i sjöarna, på långrev och i mjärdar, som i utloppsbacken i ålkistan.

Det mest intressanta är emellertid att allt fortfarande, således 28 år efter inplanteringen, utvandrande ålar fångas här. Sålunda erhöles i ålkistan under år 1960 ej mindre än 39 ålar med en medelvikt av 2,1 kg. Fig. 1 visar tre samtidigt tagna ålar som tillhoppa vägde 7,3 kg. Den största år 1960 fångade ålen uppvisade den höga vikten av 2,9 kg.

En så lång sötvattensvistelse hos ålen i sjöar, som den obehindrat kan lämna, torde vara ganska märklig. Vid undersökningar över ålens ålder på olika platser i Sverige (Nordqvist och Alm)¹ har dess totala ålder befunnits vara 9—

¹ Nordqvist, O. och Alm, G. 1920. Undersökning om ålens ålder, storlek och tillväxthastighet i Sverige. Sv. Hydr. Biol. Komm. Skr. X: 1—16.

Ålar, fångade den 26 augusti 1960 i ålkista vid Tallsjödammens utlopp i södra Lappland. Sammanlagd vikt 7,3 kg. Härstammande från inplantering år 1932.

15 år. Häri ingår då även några år mellan yngelstadiet och uppvandringen i sötvatten. Vad angår vikten finnes hos nämnda författare åtskilliga uppgifter på hög sådan. Från Vändträsket vid Boden nämnes som rätt vanlig vikt 2—3 kg. I Dalälvens vattensystem har fångats ålar på 3—4 kg. Från olika platser i Gävleborgs län föreligger siffror på uppåt 1,5 kg och från Kymmene älv i Finland på i medeltal 1,4 kg med minimi- och maximivikter för utgående ål på resp. 0,7 och 2,4 kg.

Den i Tallsjöarna funna höga vikten på i genomsnitt 2,1 kg hos 39 ålar beror väl främst på den långa sötvattensvistelsen. Vad som orsakat denna är svårare att besvara. Närmast till hands som förklaring synes ligga sjöarnas belägenhet i sydöstra Lapplands tämligen karga skogsområde, 300—350 m. ö.h. och med kort sommar. Speciellt för en sådan fisk som ålen måste detta medföra en ganska begränsad näringsperiod med därav följande dålig årlig tillväxt. Sannolikt medför detta ett sent insättande av de processer som betinga första början till könsmognad och driften till nedvandring till kusten och vidare till lekplatserna i Sargassohavet.

Gunnar Alm.

Utbildning av fiskeritjänstemän. I enlighet med fiskeristyrelsens förslag bör även under åren 1961—63 anordnas en kurs om ca 17 månader för utbildning av fiskeritjänstemän. Kursen bör liksom hittills ha tio elever. Som nya ämnen bör engelska språket samt vattenvård tas med. Mot förslaget att med anlitande av fiskeavgiftsmedel anordna fortbildningskurser i vattenvård för sällskapens fiskerikonuler har statsrådet intet att erinra.

Den av fiskefrämjandet väckta frågan om representation för fritidsfisket i sällskapens fiskerinämnader har jordbruksministern inte funnit anledning ta upp.

Åluppsamlingen vid Storhusfallet i Nyköping

Uppsamlingen av småål från Nyköpingsån vid Storhusfallet blev rekordfångst under år 1960. Den sammanlagda fångstmängden av småål uppgick till 2.060 kg. Den första småålsfångsten gjordes den 7 juni, men på grund av den ringa vattenföringen i Nyköpingsån blev småålsfångsten obetydlig under juni och juli månader, som normalt brukar ge de bästa fångstresultaten. Genom den rikliga nederbörden under augusti månad blev fångsten av småål under denna månad enastående bra.

Under de 3 år ålyngeluppsamlaren har varit i bruk vid Storhusfallet har det visat sig, att det är riklig vattenföring i Nyköpingsån, som är avgörande för om ålynglet skall vandra upp.

Vid Storhusfallet uppsamlad småål under år 1960:

Datum	Kg	Datum	Kg	Datum	Kg
7/6	15	19/7	112	22/8	168
11/6	10	23/7	29	24/8	91
14/6	37	30/7	17	26/8	94
18/6	32	2/8	89	28/8	115
24/6	25	4/8	93	31/8	50
2/7	101	6/8	30	3/9	51
5/7	47	11/8	66	10/9	26
7/7	41	13/8	40	17/9	26
9/7	80	15/8	125	24/9	23
11/7	38	18/8	101		
13/7	61	20/8	227		
	487		929		644

Summa: 2.060 kg.

Totalfångsten av småål vid Storhusfallet under den tid uppsamlaren varit i bruk fördelar sig sålunda:

1958	1.397 kg.
1959	1.050 kg.
1960	2.060 kg.

Den fångade småålen har transporterats med bil till sjöarna Långhalsen och Båven och fördelats efter respektive sjöars nederbördsområden med $\frac{3}{4}$ till Långhalsen och $\frac{1}{4}$ till Båven.

Arvid Lurén

Ersättning för mistad fiskerätt. I proposition till riksdagen (nr 189) har föreslagits sådana ändringar i lagen om ersättning för mistad fiskerätt m.m. att sökandepart i ersättningsmål skall, när skäl därtill föreligger, kunna erhålla förskott å rättegångskostnad att utgå i avräkning på den kostnadsersättning, som slutligen kan komma att fastställas. Därjämte lämnas i propositionen vissa anvisningar rörande praxis m.m. i ersättningsfrågorna.

Flytande minkfällor

Av Folke André

Vildminkens inverkan på sjöfågel, ädelfisk och kräftor får ses som en ny negativ faktor i nämnda arters kamp för tillvaron, som ju minskar förutom ändock är besvärlig nog i tider av ökad vattenreglering, vattenförorening och annan mänsklig påverkan. Att så långt som möjligt efterhålla vildminken har därför blivit en angelägenhet för jakt- och fiskevårdare, varvid minkens skinnvärde verkar som en extra stimulans. Mycken propaganda och instruktion i jaktens och fångstens finesser har ägnats vildminken och som följd av detta har många minkar förpassats till sällare jaktmarker. Lokalt har man på sina håll lyckats ända därefter att minken blivit sällsynt eller i varje fall minskat i antal, medan man på andra håll — och detta torde vara vanligare — funnit att tomrummet efter de fångade eller skjutna djuren rätt snart fyllts av nya.

Minkens spridning sker alltid efter vattendragen, och platser med vinteröppet vatten utgör viktiga knutpunkter för djurens vandringar. Sådana platser finner man vid sjöarnas till- och avflöden, vid kvarnar, kraftstationer o.d. Vid sidan av den »vanliga» jakten och fångsten av mink har vi därför inom Örebro län påbörjat utbyggnaden av ett nät av fångstplatser, som så småningom avses täcka alla sådana strategiska ställen för att därmed metodiskt avskära spridningsstråken.

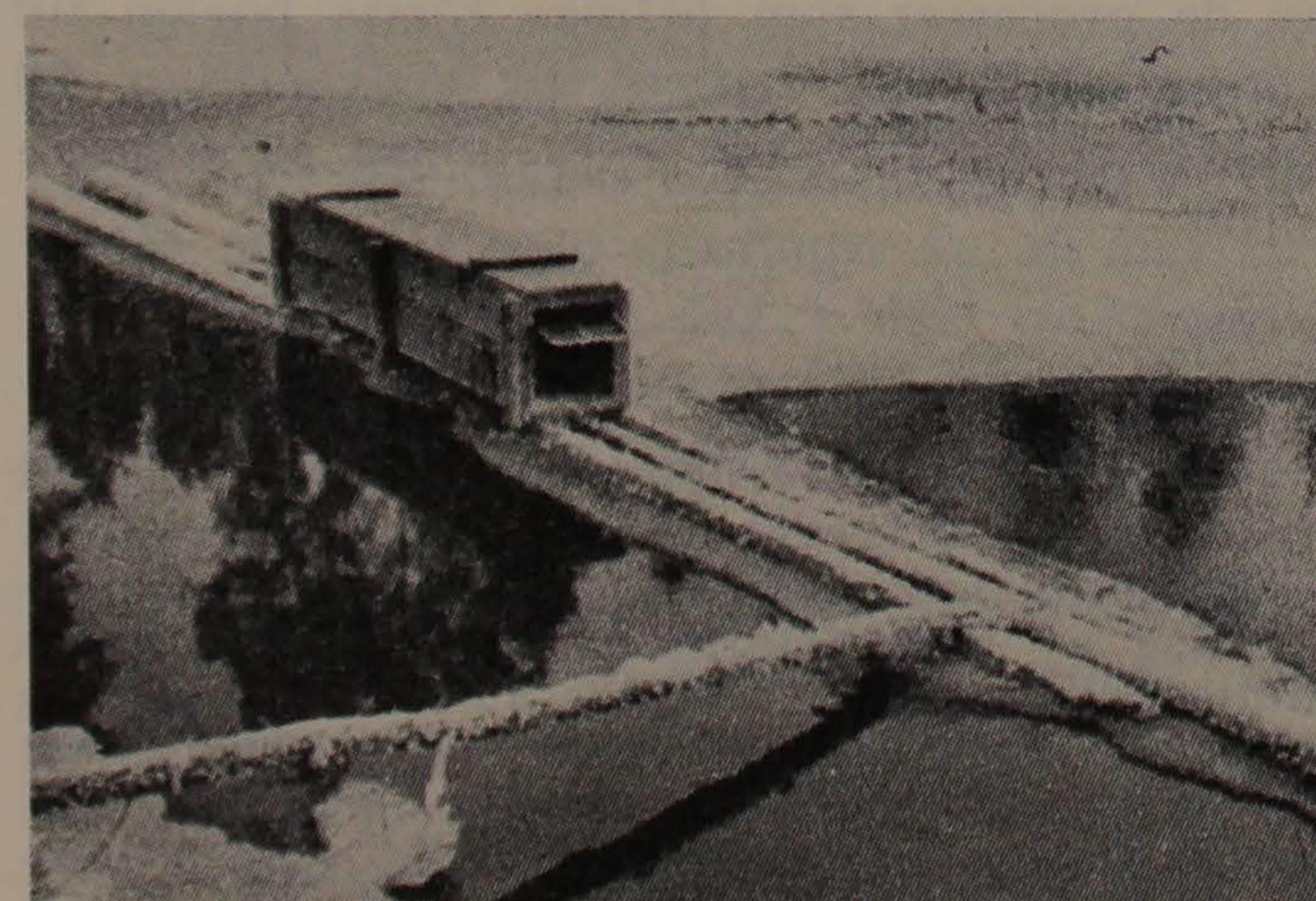
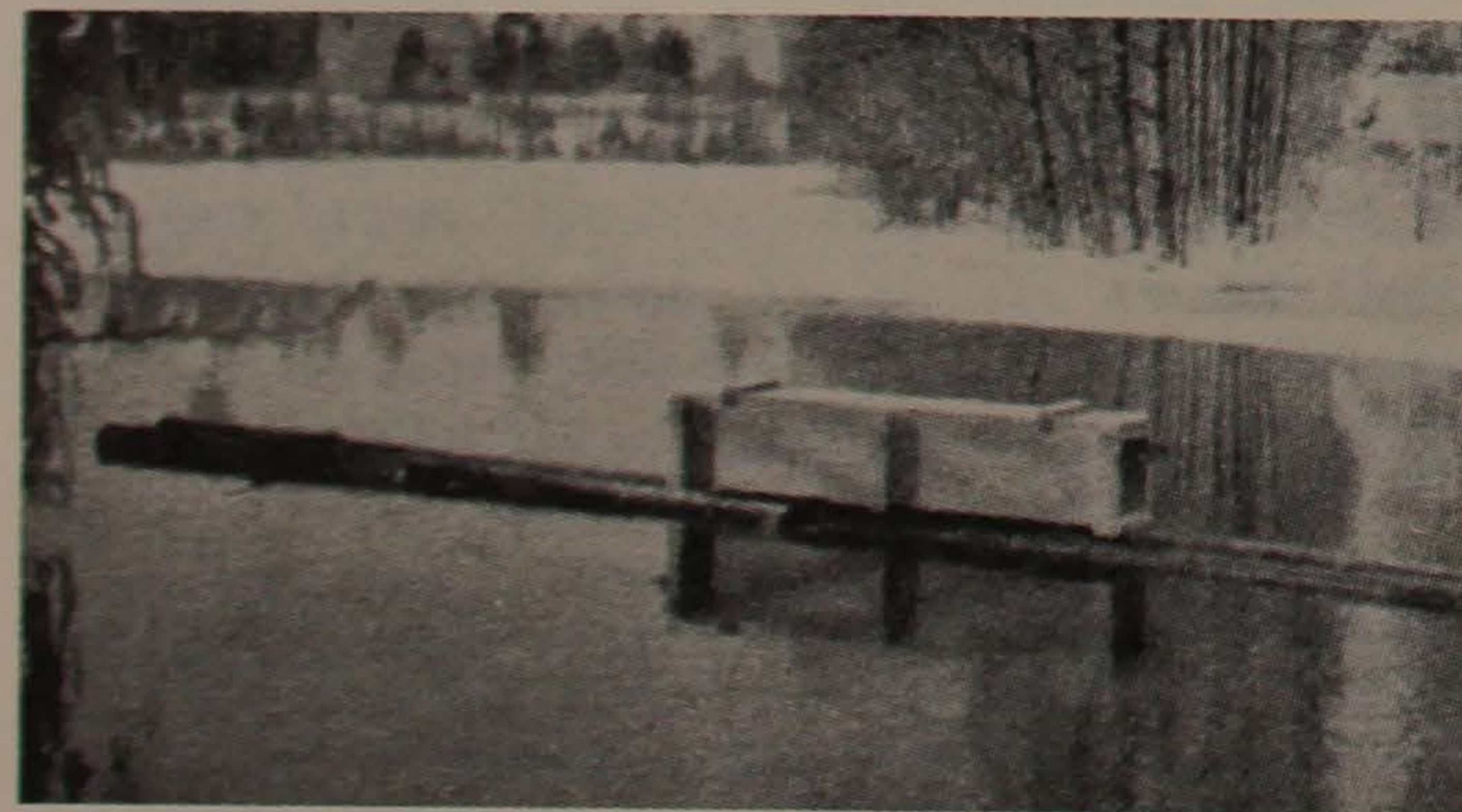
Med utgångspunkt från minkens benägenhet att besöka i vattnet flytande stockar o.d. använder vi oss av genomgångsfällor placerade på smala flottar. Flotten, som inte får vara bredare än fällan, fästes med en eller två vajrar vid en bro eller strandkant, så att den flyter

fritt i vattnet. Passerande minkar finner där en för dem högst tilldragande rastplast, löper utmed flotten och in i fällan och är därmed ur leken. Den enkla inrättningen kan bäst studeras på fotografiet, som visar en av de första minkflottarna vi provade.

Efter ytterligare en del erfarenheter har vi nu minskat fällans höjd för att få farkosten stadigare samt låtit taket (locket) skjuta ut ca 20 cm på varje gavel för att motverka minkens eventuella lust att hoppa upp på taket. Alla gillernordningar finns inne i fällan skyddade för väder och vind. På ena långsidan finns en skjutlucka till vilken man kan ansluta en liten trälåda med nättak. En fångad mink tar kvickt denna utväg, varefter den kan borttransporteras och avlivas.

Minkflotten är mycket effektiv. Satt i system i stor skala bör den bli ett verksamt medel att bemästra minkfrågan. De första minkflottarna sattes ut förra vintern och vi hoppas ha fångstnätet färdigknutet om ytterligare något år. Ekonomiskt bistånd erhålles ur det av Örebro läns landsting årligen avsatta anslaget för positiv vilt- och naturvård, vilket kommit i stället för de tidigare skottpenningarna.

Det rör sig även andra djur på minkens områden, som man måste ta hänsyn till när man väljer fångstmedel. I de olika minkfällor jag under årens lopp gjort bekantskap med har förutom mink fångats bl.a. mård, utter, ekorre och gräsand, men fällornas konstruktion har gjort det möjligt att återbörda dessa oskadda till friheten. Jag är därför avgjord motståndare

Hur de minkflottar ser ut, som beskrives i artikeln, och hur de användes och hur fällan placeras torde väl framgå av dessa båda bilder, som visar arrangemanget ur olika vinklar. Observera att flotten inte får vara bredare än fällan.

till användandet av sådana fångstmedel i vilka djur kunna, som lagen säger, dödas eller lemlästas. En sådan ruskighet som den i Svensk Jakts novemberhäfte beskrivna och avbildade taggförsedda råttfällan måste varje rättänkande människa avvisa med avsky. Det finns förvisso anständiga medel för att hålla vildminken i schack. (Svensk Jakt)

*

I en konstruktionsritning i Svensk Jakt nr 1, 1961, varur denna artikel är hämtad, återges en

Puckellaxen i Komagälven i Nordnorge

I en mönstergill årsrapport från Komagävers Fiskeriförening och 1960 års verksamhet vid Komagelv-vattendraget behandlas även »puckellaxen»¹ som i hög grad gjort sig gällande i älven den sista säsongen. Tillsammans har i älven fångats 165 puckellaxar med en medelvikt av 1,9 kg. Vid kusten togs en hel del i kilnotor.

Den första puckellaxen togs i Komagälven den 19 juli. Den 26 juli förekom den ganska talrikt både i mynningsdelen och högre upp i älven. Vid säsongens slut, den 5 september, stod den högst 7 km upp i älven, troligen för att leka.

¹ Det norska namnet på den i Vita Havet och Barentshavet av ryssarna inplanterade Stillahavs-laxen »pink salmon» eller »humpback salmon» (*Oncorhynchus gorbuscha*), som nu tydligen spritt sig till de nordnorska älvarna. Det är en liten (3—5 pounds=1,35—2,25 kg) men kommersiellt värdefull lax med ljusrött (pink=skär) kött. Se Knud Larsen: Stillahavs-lax i europeiska farvatten, SFT nr 12, 1960.

minkfälla som visat god fångstförmåga. Den kan erhållas till självkostnadspris genom hänvändelse till Östergötlands läns jaktvårdsförening, Linnégatan 7, Linköping. Tel. 278 59. — Här betonas även vikten av att minkfällorna äro tillräckligt långa. Erfarenheten visar att en lång och stor fälla är effektivare än en kort och liten. — Artikelns varning för att använda saxar eller fällor som kunna lemlästa minkarna eller tillfoga dem plågor understrykes.

Red.

Puckellaxen söker sig till älven i stim, som gärna delar sig när vandringen uppför älven börjar. När den går i stim i mynningen är den lätt att fånga på krok. Det är också då som denna lax är bäst, den försämras fort under älvpuppehållet.

Det ser ut som om puckellaxen söker sig till älvarna efter det att lax, havsöring och havsröding gått upp. Den håller sig troligen i älvarnas nedre del och utnyttjar inte älvnärningen något vidare, då ungarna bara stanna i älven ett år och lekfisken dör efter leken. Detta talar till förmån för puckellaxen, men man vet inte hur den påverkar beståndet i övrigt.

Det har visat sig att när puckellaxen tagit plats i en hölja, så försvinner ynglet ur höljan. Föreningen har undersökt 30 puckellaxar, men ingen hade tagit någon näring. Detta kan tyda på att puckellaxen jagar bort ynglet ur höljorna.

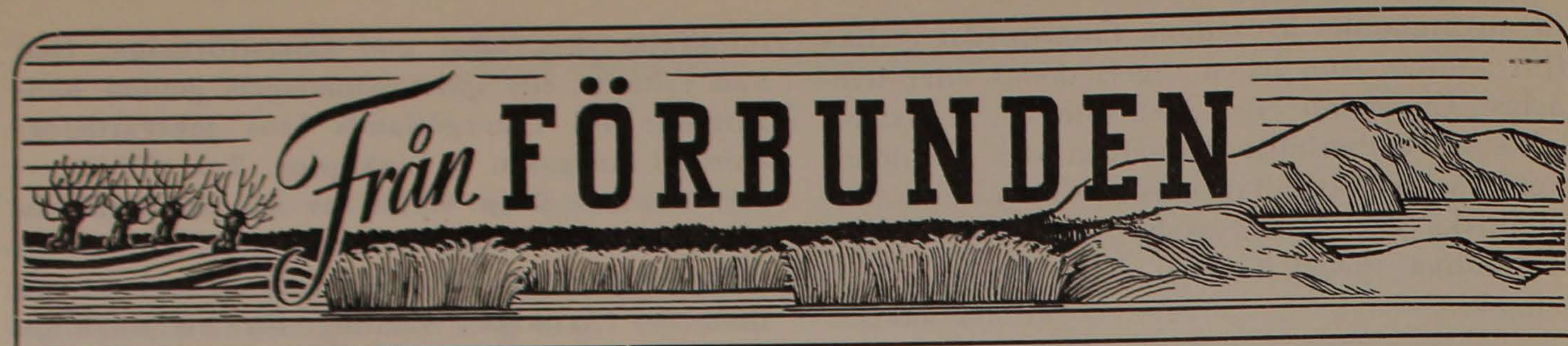
(Jakt—Fiske—Friluftsliv)

Är måsen farlig för den utvandrande smolten?

Medan måsarna — i motsats till tärnorna — inte synas göra någon större skada på fiskungarna i uppfostringsdammar, tycks det nu visa sig att de kunna vara farliga för den utvandrande smolten. Sålunda skriver Fiskesport under rubriken »Mäkene gör ende på laks- och sjöörretyngel» följande: »Det visar sig nu att måsen i långt högre grad än man haft klart för sig beskattar de utvandringsfärdiga lax- och havsöringungarna. I Eresfjord märktes i år en del av sättfisker från den laxodlingsanstalt som Aura kraftverk blivit ålagt att bygga. Redan 2—3 veckor

efter det att fisken hade gått ned till älvmynningen för att börja utvandringen, fann man åtta märken i måsexkrement på endast en kort sträcka av stranden. När man vet hur vitt omkring måsen flackar och att den i alla fall mest uppehåller sig över havet, ger fyndet av åtta märken på ett par hundra meters strandsträcka en liten aning om, att beskattningen av lax- och havsöringungarna under utvandringen måste ha varit uppseendeväckande stor.»

Man undrar vilken måsart detta gällde? — Silltrut?

SVERIGES AMATÖRFISKE- OCH FISKEVÅRDSFÖRBUND

Styrelsens berättelse för år 1960

Styrelsen för Sveriges Amatörfiske- och Fiskevårdsförbund får härmed avlämna följande verksamhetsberättelse för år 1960.

Året har i hög grad präglats av det beslut som fattades den 10 april 1960 om samgående mellan förutvarande Svenska Fiskevårdsförbundet och Amatörfiskarnas Riksförbund i syfte att effektivisera landets fiskevård samt förbättra och utvidga upplysningen i alla fiskefrågor. Förberedande kontakter för ett samgående av alla föreningar på länsplanet har ävenledes tagits på de flesta håll. Tidigare organiserade länsförbund har i stor utsträckning redan anslutit sig till det sammanslagna fiskevårdsförbundet och enskilda föreningar har anmält medlemskap direkt hos förbundets kansli.

I den mån föreningarna har lämnat adresser till förbundskansliet har de erhållit förbundets meddelanden, tidningar, fria medlemsblock, deltagarkort för pimpeltävlingar, filmlistor m.m.

Den av det förenade årsmötet den 10 april utsedda stadgekommittén har under hösten utarbetat förslag till definitiva stadgar, vilka varit ute på remiss hos distrikten och länsförbunden. Förbundsstyrelsen beslöt vid sitt sammanträde den 11 december enhälligt föreslå årsstämman att förbundets namn skall vara Sveriges Allmänna Fiskevårdsförbund.

Förbundsstyrelsens AU har vid sidan av organisationsarbetet även lagt stor vikt vid den framtida planläggningen och finansieringen av fiskevården samt utarbetandet av planer härför. Införandet av en fiskevårdskrona på dyrare fiskeredskap har rekommenderats, men har tills vidare rönt motstånd från fabrikanthåll.

Förbundets fiskevårdsfond har efter ansökningar anslagit 5.800:— kr till nio föreningar.

Fondens andel av det under året genomförda fiskevårdslotteriet uppgick till kr 8.863:40 och fondens behållning vid årets slut till kr 24.179:74.

Av kassarapporterna vid årets slut framgår, att förbundskassan på kansliet i Linköping lämnat en vinst för året av kr 3.471:92 och hade en behållning av kr 20.111:15.

Räkenskaperna för Svensk Fiskeritidskrift, som äro sammankopplade med Svenska Fiskevårdsförbundets, har för 1960 med hänsyn till statsbidraget varit granskade av auktoriserade revisorn Bengt Bångstad. Svensk Fiskeritidskrift har i intäkter givit 20.659:87 kr medan utgifterna varit 25.777:39 kr. Tillsammans med sammanträden, arvoden och allmänna omkostnader har Svenska Fiskevårdsförbundets kassa visat en förlust under året av 9.920:93 kr. Under räkenskapsåret har ej något statsbidrag tilldelats förbundet för utgivning av Svensk Fiskeritid-

skrift. Retroaktivt bidrag har ställts i utsikt och föreslår styrelsen att detta tillsammans med Svenska Fiskevårdsförbundets propagandafond om 4.830:22 kr avsättes för täckande av förlusten för år 1960.

Tidningen Amatörfiske-Nytt har lämnat en vinst av kr. 2.012:93 och hade en behållning av kr. 6.426:30. Den har utkommit med 8 nummer och samtliga föreningar har erhållit fria arkivexemplar.

Yttranden över remisser från Kungl. Jordbruksdepartementet och Naturvårdsdelegationen har avgivits under året på sedvanligt sätt.

Förbundsstyrelsen har under det gångna verksamhetsåret haft följande sammansättning:

Gunnar Ericsson, Vimmerby, ordf., Curt Lindhè, Linköping, v. ordf., Per Mattsson, Saltsjöbaden, sekr., Uno Franzén, Linköping, kassör, vilka tillsammans utgjort förbundsstyrelsens arbetsutskott.

Övriga ledamöter av styrelsen har varit:

ordinarie:

Carl Puke, Lidingö
Erik Gustavsson, Svartsjö
Börje Lundgren, Östersund
Harry Wiederberg, Köping
Sten Berg, Härnösand
Sven Holmberg, Södertälje
Lennart Stenberg, Karlstad

R. Schmuul, Vänersborg
Ragne Gydemo, Skellefteå

John Gustavsson, Kalmar
Hilding Anehög, Enskede

Sigurd Hjorting, Bollnäs
Erik Österman, Stockholm
Per Ericsson, Katrineholm
Olof Göransson, Sigtuna
Nils Stanser, Bofors
Sture Carlsson, Bengtsfors
Louis Bengtsson, Tibro
Åke Löfgren, Eksjö
Herbert Karlsson, Linköping
Verner Medin, Lessebo

suppleanter:

Harald Forslin, Gävle
I. Tengström, Västerås
E. Halvarsson, Kälarna
G. Luning, Eksjö
B. Berzins, Aneboda
A. Svärd, Södertälje
A. Sahlback, Vänersborg
G. Öquist, Husum
J. A. Grundström, Skellefteå
S. Sandstig, Kalmar
Jäg. Hallgren, Brännland

Vederbörande suppl. i distriktet

Av förbundet på årsmötet 1960 utsedda revisorer har varit Erik Eriksson, Falun, och Carl Söderlund, Enskede, ordinarie, med Ingvar Carlsson, Fullerön, och förutvarande revisorn Carl-Emil Hanson, Stockholm, som suppleanter.

Hela styrelsen har sammanträtt den 10 april och den 11 december. Arbetsutskottet har haft flera sammanträden och dessutom stått i ständig telefon- och postförbindelse.

Tävlingsverksamheten, som har stor betydelse för trevnad och kamratlig sammanhållning, har omfattat pimpel-SM i samarbete med »Året runt», med distriktsvisa uttagningstävlingar och final i Norberg den 13 mars under värdskap av Norbergs SFK, Riks-

mete föreningsvis den 26 maj och Riksspinn 16 juni—15 juli enskilt, båda i samarbete med Dagens Nyheter.

Slutligen har förbundsmästerskapen i casting hållits den 2 oktober med Stockholms Amatörfiskeklubb som arrangör. Segern i pimpel gick till Sandviken för herrarna och till Vålberg för damerna. Prisbåten i Riksmetet hamnade i Järnforsen och i Riksspinn i Backe. Castingmästare blev K. A. Myrén, Kalmar.

Tidskrifternas och förbundets ekonomiska ställning i övrigt den 31 december 1960 framgår av revisionsberättelsen

Stockholm den 25 februari 1961.

ARBETSUTSKOTTET

Gunnar Ericsson C. Lindhè Per Mattsson

Roxens fiskeriförening

höll den 4 februari sitt femtionde årsmöte på Hushållningssällskapet i Linköping.

I ett hälsningsanförande framhöll föreningens ordförande, fiskare Nils Nilsson, bl.a. att vid god tillgång på fisk är de priser som fiskarna erhåller ej högre än för 20 år sedan, varför åtgärder för att ernå bättre förhållanden i detta hänseende måste anses vara högst nödvändiga. Vidare erinrades om att Roxens fiskeriförening, som bildades år 1911 och således i år kan fira 50-årsjubileum, är en av länets äldsta organisationer på sötvattensfiskets område.

Vid årsmötet fungerade f. fiskeriasistent Martin Tideman som ordförande. Av verksamhetsberättelsen för år 1960 framgick bl.a., att det förvärvsmässiga fiskets lönsamhet i Roxen varit mindre än närmast föregående år, främst beroende på att det värdefulla gösfisket nästan helt uteblivit. Älfisket visade dock ökning liksom fångsterna av abborre. Tillgången på gädda synes vara god, men några större fångster i likhet med under år 1959 har ej förekommit beroende på otjänlig väderlek och ovanligt högt vattenstånd.

Under år 1960 verkstälde föreningen utplantering av ca 400.000 st gäddyngel och 4.000 st ensomrig gös. För 40.000 kg uppfångad och avyttrad s.k. ogräsfisk utbetalade föreningen en premie av 10 öre per kg eller 4.000 kronor. Till medlemmar med ogynnsamma avsättningsförhållanden för fiskfångsterna lämnades fraktbidrag med sammanlagt 567 kronor.

Från åluppsamlingen vid Norrköping har ca 10.000 st småålar utplanterats i Roxens avlopp ovanför regleringsdammen vid Kimstad. För att ernå bättre förhållanden på fritidsfiskets område har av de olika fiskekortsområdena 12 st sammanförts till fyra större områden med förhöjd fiskekortsavgift. I samband härmed har en karta över Roxen reproducerats i ett flertal exemplar.

Vid årsmötet beslöts att under år 1961 utplantering av gäddyngel skall verkställas i samma omfattning som föregående år. Den av föreningen disponerade dammen vid Frösstorp skall användas för uppfödning av ensomrig laxöring, till verkställande av den försöksinplantering av laxöring i Roxen som beslöts av årsmötet 1960. Premier för ogräsfisk skall utgå med oförändrat 10 öre pr kg och uppfångandet av sådan fisk skall i största möjliga omfattning intensifieras. Till inplantering av sättäl i Roxen under år 1961 anslogs 2.000 kronor. Arbetet för att ernå

förbättrade förhållanden ifråga om fiskekortsområdena skall fortgå.

Föreningens 50-åriga tillvaro skall högtidlighållas i samband med sommarmötet.

Till föreningens ordförande och kassör omvaldes fiskare Nils Nilsson, Bergs slussar, och till sekreterare Eric Thorell, Vånga. I övrigt omvaldes i styrelsen Harald Andersson, Linghem, och Verner Nilsson, Stjärnorp, samt nyvaldes Sture Salomonsson, Ö. Skrukeby, i stället för Karl Salomonsson, Linghem, som på grund av sjukdom avböjde återval. Till ombud vid Insjöfiskarnas Centralförbunds sammanträden valdes Martin Tideman med Eric Thorell som suppleant. M. T.

Fiskaredagar i Östergötland

I samarbete med resp. lokala fiskeorganisationer har Östergötlands läns hushållningssällskap under januari och februari innevarande år anordnat en del s.k. fiskaredagar för länets sötvattensfiske.

Således var en fiskaredag som bevistades av ett 80-tal fiskeintressenter anordnad i Horn den 4 januari under medverkan av sjön Åsundens södra fiskevårdsförening. Härvid talade fiskerikonstulent Ulf Lundin, Västervik, om modern fiskevård och särskilt rotenonets betydelse i kampen mot s.k. ogräsfisk.

Fiskerikonstulent Werner Zettergren, Linköping behandlade sötvattensfisket och fiskevården inom Östergötlands län och de problem som det mer och mer ökade fritidsfisket därvid åstadkommer. Vid fiskevårdsföreningens årsmöte, som hölls i anslutning till fiskaredagen, beslöts att bl.a. undersöka möjligheterna för rotenonbehandling av vissa delar av sjön Åsunden för bekämpande av ogräsfisk samt om inplantering av 3.000 st ensomrig gös under år 1961.

Den 11 februari anordnades fiskaredag i Simons- torp i samarbete med ortens tre lokala fiskevårdsföreningar. Efter inledningsanförande av hushållningssällskapets sekreterare H. Dreborg, som bl.a. berörde den fortgående avfolkningen på landsbygden, talade fiskerintendent H. Alander, Göteborg, om aktuella fiskevårdsproblem, bl.a. vattenföroreningar och vattenkraftsregleringar, rationella fiskinplanteringar, fritidsfiske, m.m.

Fiskerikonstulent W. Zettergren informerade deltagarna om fiskerättsförhållandena inom länets sötvattensfiske, varefter dagen avslutades med visning av tre fiskefilmer.

I samband med fiskaredagen höll de berörda fiskevårdsföreningarna sina årsmöten. Svängbågens fiskevårdsförening, som räknar 41 medlemmar, har under åren 1945—1960 utplanterat sammanlagt över en million gäddyngel, 5.000 ensomrig gös och ca 700 kg sättäl i sjön Svängbågen. Vid årsmötet beslöts att under år 1961 utplantera 25.000 gäddyngel, 5.000 ensomrig gös och 50 kg sättäl.

Bolen-Flätens fiskevårdsförening, som har 62 medlemmar, beslöt att under innevarande år utplantera 5.000 ensomrig gös och 100 kg sättäl i sjöarna Bolen och Fläten.

Vekmangens fiskevårdsförening, med ett 20-tal medlemmar, beslöt inplantering av 3.000 ensomrig gös och 25.000 gäddyngel.

Den 18 februari var en fiskaredag anordnad i Norsholm under medverkan av Roxens fiskeriförening och sjön Glans fiskeriförening. Efter inledning av ordföranden i Roxens fiskeriförening, fiskare Nils

ningsanförande av fiskerikonsulent Werner Zettergren, som erinrade om fiskeredagarnas betydelse i fiskeriundervisningen, redogjorde fiskeriombudsman Gösta Högström, Drottningholm, för en del aktuella frågor på sötvattensfiskets område, bl.a. mera aktiva åtgärder till fiskets skydd mot vattenföreningar och vattenregleringar, inventering av sötvattens lämplighet för yrkesmässigt fiske och härför erforderliga begränsningar av s.k. fritidsfiske, behovet av en bättre propaganda för konsumtion av sötvattensfisk, nödvändigheten av fiskeristatistik för fisket i insjöar och rinnande vattendrag, skydd mot militärt intrång på fiskets område, m.m.

Fiskerintendent Harald Alander lämnade en redogörelse för de skadeverkningar av olika slag som vållas fisket genom vattenregleringar och orsakerna till dessa skadeverkningar även om för de svårigheter som visat sig föreligga att ernå erforderliga motåtgärder i detta hänseende. Den efterföljande diskussionen belyste ytterligare de otillfredsställande förhållanden som i många fall förefinnas beträffande erforderligt skydd för fisket såväl ifråga om vattenregleringar som vattenföreningar.

Slutligen diskuterades fiske- och fiskhandelsproblemet för Roxen och Glan, med inledningsanföranden Nilsson, Bergs slussar, och fiskhandlare Gösta Andersson, Linköping. Från fiskarehall påvisades att i en del fall några nämnvärda höjningar av det pris fiskarna erhåller för sina fångster ej skett i jämförelse med slutet av 1930-talet och att den prisökning som konsumenterna fått vidkännas till huvudsaklig del hänfört sig till stegrade frakt- och försäljningskostnader. Särskilt påtalades den mångdubbling av järnvägsfrakterna som i många fall skett under de senaste 20 åren. Det poängterades vidare att utan den modernisering som skett på fiskeredskapsområdet skulle det vara helt omöjligt att utöva yrkesmässigt sötvattensfiske, men att den fångstökning som ernåtts genom ifrågavarande rationalisering av fångstredskap och fiskemetoder jämväl kräver åtgärder för en ökad fiskkonsumtion. I samband härmed uttalades önskemål att den fiskpropaganda, som bl.a. ingår i hushållningssällskapens hemkonsulentverksamhet, i större omfattning än hittills måtte inbegripa sötvattensfisk.

Som avslutning på dagen visades tre fiskefilmer.

M. T.

Värmlandsfisket 1960. Den milda vintern, den nederbördsfattiga våren och försommaren, de rekordhöga nederbördssiffrorna under senare hälften av året samt den solfattiga hösten har vållat en rad störningar i fisket, efter vad som framgår av Värmlands läns hushållningssällskapets fiskerinämnads redogörelse för år 1960. Väderleksförhållandena medförde stundom sämre fångstutbyte.

Tack vare det myckna regnandet dämpades olägenheterna av vattenföreningarna. Inget fall av fiskdöd har rapporterats från annat håll än där de industriella föreningarna under senare åren varit svåra och årligen vållar fiskdöd. Ingenting har gjorts för att förbättra situationen i Östra Svan och inte heller i Vrångsälven, där Eda bruk släpper ut starkt förorenat vatten. Ingen synbar förbättring har skett i Visman nedanför Bäckhammar. Sällskapet har under det gångna året sammanställt och till Statens vatteninspektion översänt tre års inspektions- och vattenundersökningsresultat, som senare har vidarebefordrats till Västerbygdens vattendomstol.

Intresset för rotenonbehandling av smärre vatten är livligt. Kostnaderna är dock så höga, att verksamheten ej tagit fart ordentligt. Endast två vatten har behandlats under året.

Intresset för utplantering av ål håller i sig. Över ett ton sättäl har förmedlats och distribuerats av sällskapet.

800 tjog utplanteringskräftor har förmedlats inom länet och c:a 2.800 tjog till orter utom länet. Inga nya fall av kräftpest har kommit till sällskapets kännedom. Bruttointäkterna av fiskodlingen och förmedlingsverksamheten vad avser ålungar och kräftor för utplanteringsändamål uppgår i runt tal till 19.000 kronor.

Åluppsamlingen i Trollhättan av uppvandrande ålungar resulterade i en fångst av 1.065 kg. Därav utsattes i Väneren 810 kg och inom vissa av Värmlands läns sjöar 147 kg.

Några märkliga fångster har under året gjorts. Vid rotenonbehandling av en tjörn i västra Värmland tilvaratogs tre karpar av mellan 7 och 8 kilos vikt. I Glavsfljorden fångades under hösten en ullhandskrabba utanför Hillringsberg.

Fiskets utfall bedöms på följande sätt:

Lax: (i Klarälven) betydligt under medelmåttan. Årets fångst, 228 laxar, var den sämsta som någonsin rapporterats. Gös: medelmåttigt. Gädda: något under medelmåttan. Sik: medelmåttigt. Abborre: något under medelmåttan. Ål: något över medelmåttan. Kräfta: under medelmåttan, lokalt medelmåttigt.

SVENSK FISKERI TIDSKRIFT

Utkommer med ett häfte per månad. Prenumerationspris 15:— kr per år (inkl. medlemsavgift i Sveriges Amatörfiske- och Fiskevårdsförbund). Kollektiv prenumeration 13:— kr. Prenumeration för yrkesfiskare 10:— kr. Prenumeration direkt hos distributören.

Äldre årgångar av SFT säljas av distributören i mån av tillgång. Före 1935 3:—; 1935—47 4:—; 1948—50 5:—; 1951—60 7:— pr årgång.

Red.: Fil. dr O. Olofsson, Planetgatan 15, Lund 2. Tel. 150 98.

Prenumeration } Kamrer S. Ströhm,
Distribution } Gyllenkroks allé 5, Lund.
Annonser } Tel. 174 75, bost. 123 50.

Postgiro: 9 04 92, Lund.

ANNONSTARIFF (pris pr införande):

1/1 sida (210×150 mm) 150:—
1/2 sida (105×150 eller 210×75 mm) 80:—
1/4 sida (52×150 eller 105×75 mm) 45:—
1/8 sida (26×150 eller 52×75 mm) 25:—

Rabatt vid beställning av annons i 6 häften under året 15 %, i 12 häften 25 %.

OBS! Anmäl varaktigt adressförändring till distributören!

KORTA DRAG

VATTENDOMSTOLARNA

Tillstånd till reglering av Torringen. Ansökan om tillstånd till reglering av den som rödingsjö utanför fjällen bekanta sjön Torringen, högt belägen (393 m. ö.h.) på gränsen mellan Jämtland och Medelpad, avsågs av Mellanbygdens vattendomstol med motivering, att skadan på rödingbeståndet skulle bli så stor, att betydande förlust skulle tillfogas landets djurvärld. Vattenöverdomstolen ansåg åter, att rödingbeståndet ej skulle skadas, i varje fall ej i sådan utsträckning att beståndet skulle försvinna, och lämnade därför tillstånd till regleringen. Beslutet har sedan överklagats av Kammarkollegiet och sakägare, vilkas ansökan om prövningstillstånd dock avslagits av HD, varför Vattenöverdomstolens tillstånd gäller.

DIVERSE

Liten risk att dricka rotenonbehandlat vatten. Den hittills vunna, alltför begränsade kännedomen om rotenons giftighet i de koncentrationer, vari det används vid fiskutrotning, gör att vi i regel avråder från användning av rotenon i sjöar och vattendrag som utnyttjas som vattentäkt för människor, säger medicinalstyrelsen med anledning av en förfrågan från en provinsialläkare.

Rotenon kan dock undantagsvis — där gynnsamma betingelser föreligger — användas även i sådana vatten. Vid bedömandet av betingelserna skall sjöns, resp. vattendragets strömförhållanden och vattenomsättningens storlek främst beaktas.

I fråga om rotenons verkan på husdjur har medicinalstyrelsen vänt sig till veterinärstyrelsen. Denna anför att ett mycket stort antal nötkreatur i samband med bekämpning av nötbroms behandlats med rotenonpreparat samt att fiskutrotning med rotenon redan skett i ett stort antal sjöar utan att några förgiftningsfall rapporterats.

Faran för förgiftning tycks alltså vara mycket ringa. Däremot anser styrelsen att det finns risk för att det petroleumlukande vattnet, om det dricks av kor, skall ge lukt och smak åt mjölken och därmed smöret. Dessutom kan det inträffa att djuren vägrar dricka vattnet med rubbningar i produktionsförmåga och hälsotillstånd som följd.

Båda dessa tänkbara följder kan medföra ekonomiska förluster. Om rotenon skall användas i vatten som tjänar till dricksvatten för husdjur bör därför berörda djurägare varnas i tid, så att de kan ordna vattenfrågan på annat sätt under erforderlig tid.

Medicinalstyrelsen tillägger att fiskeristyrelsen enligt uppgift lämnat inemot 200 tillstånd till rotenonbehandling av huvudsakligen mindre sjöar där giftets spridning till andra vatten inte behövt befaras. Något klagomål eller meddelande om iakttagna giftskador på människor eller husdjur har hittills inte kommit till fiskeristyrelsens kännedom.

Småvattendragen passar inte lax. Norrbottens läns hushållningssällskap har vid en inventering av vattendrag, lämpliga för produktion av vandringsfisk, utfört en del temperaturmätningar och därvid

fått bekräftat att småvattendragen i kust- och skogslandet i länet är alltför sommarvarma för att passa för lax och havsöring.

Laxöringrekord. Mängder av laxöringar har i början av februari sökt sig in i Skälderviken och där hamnat i fiskarnas redskap. Fiskaren Charles Svensson berättar att han i Ålbottengarn under tre dagar fått sammanlagt 71 laxöringar. Det är ett rekord som inte slås i första taget.

Skånes laxöringar hotas av mink. Från farmarna förrymda minkar, som sedan förökar sig vilt, vållar Österlens fiskevårdare stora problem. I Nybroån, där ett par man på kort tid fångat fyrtio vildminkar, företer var femte laxöring som tas i fällorna rivsår längs sidorna, vilket är typiskt när vildminken varit framme. Hela inplanteringen av laxöring i Tommarpsån hotas att spolieras av skadegörarna. Fiskerikonsulent Hugo Anheden har hållit en kurs i vildminkfångst och berättat att fällor är bästa medlet till fånga minken med, inte minst sådana fällor som sätts ut i vattnet.

Inplanteringsförsök med Limnocalanus i Kvarnbergsvattnet. För att motverka den reduktion av fiskfödan, som blir en följd av sjöregleringarna för kraftändamål, har Sötvattenslaboratoriet som förut nämnts gjort försök med inplantering av det relativt stora (15—20 mm) relikta kräftdjuret *Mysis oculata relicta* i vissa större regleringssjöar i Jämtlands läns fjälltrakter. (Se »Mysis från Vättern till Norrland», SFT nr 1, 1961.) Ett liknande försök har nu gjorts med den relikta copepoden *Limnocalanus macrurus*, en ca 2 mm lång hoppkräfta, från Mälaren, som utsatts i Kvarnbergsvattnet på gränsen mot Norge i nordvästra Jämtland. Uppsamlingen har skett på gallren i Stockholms stads reningsverk. Huvudfisken i Kvarnbergsvattnet är en rätt småväxt röding.

Ståndskroks- och saxfiske före gäddleken. I den nya fiskestadgan för Östergötland är fiske med ståndkrok, mekaniska krokar och saxar förbjudet från den 15 februari så länge isen ligger. Detta förbud har efter särskild framställning upphävts för i år vad ståndkrok beträffar. Saxförbudet gäller alltså fortfarande. Förbudet skall främst ha tillkommit för att skydda hongäddorna före leken. Vid försöksfiske i Västergötland har det nämligen visat sig, att 90 % av saxfångsten denna tid utgöres av hongäddor, som skall leka. Liknande försök skall nu utföras i Östergötland. Det synes önskvärt att de omfatta både ståndskroks- och saxfiske.

L.T.F:s kongress i Danderyd. Vid Lantbruksverkets tjänstemannaförenings kongress på semesterhemmet Borgen i Danderyd den 10—11 mars hade Uppsala- och Stockholmssektionerna till sina ombud utsett fiskmästarna N.-G. Steffner, Älvkarleö, respektive Richard Öhman, Sötvattenslaboratoriet, Drottningholm. Även 1:e fiskmästare Birger Ahlmér, Sötvattenslaboratoriet, vilken varit suppleant i föreningsstyrelsen deltog i kongressen. Vid årets kongress valdes Ahlmér till ordinarie ledamot av styrelsen.

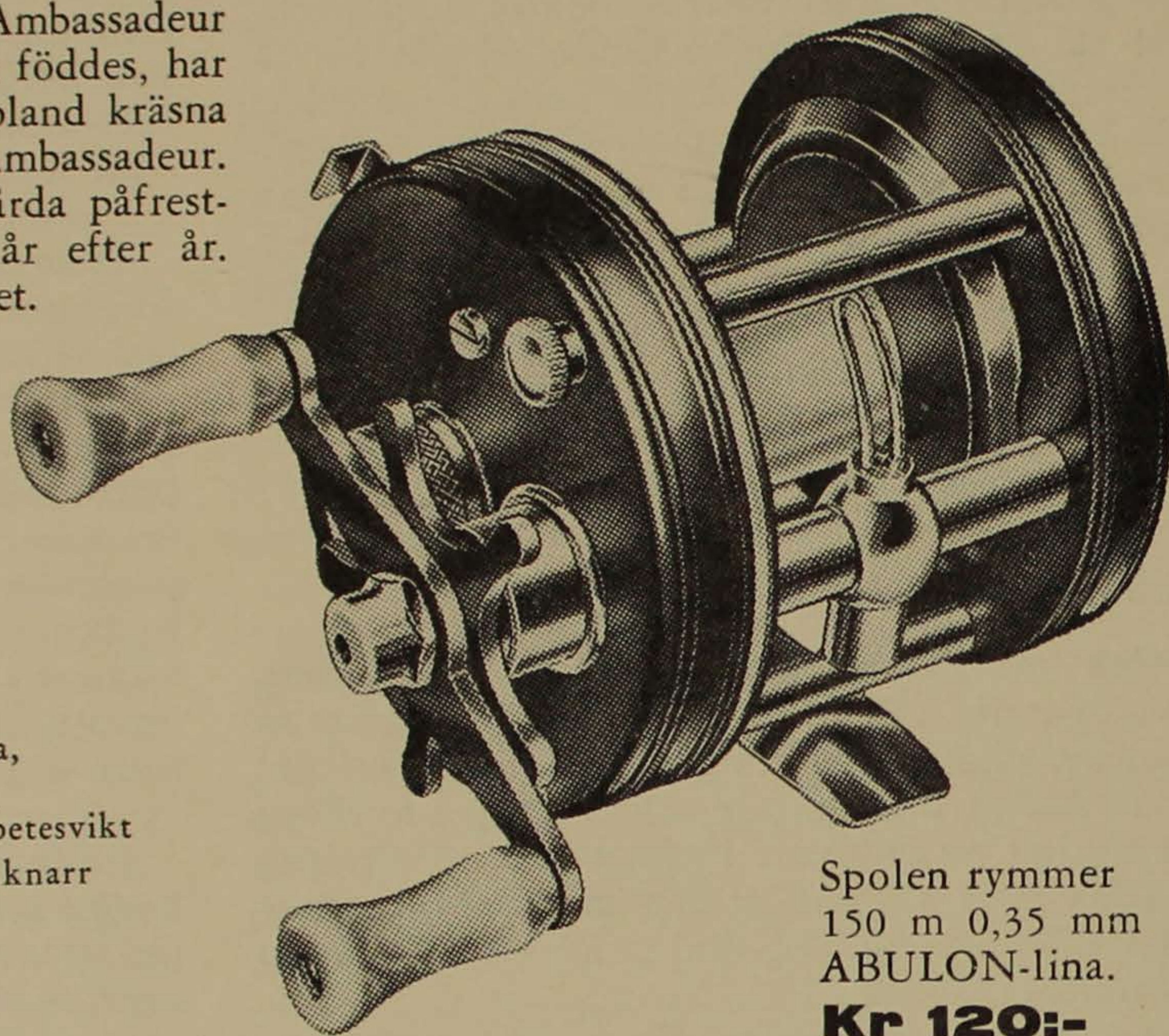
AMBASSADEUR 5000

— utan överdrift världens finaste spinnrulle

Det finns namn som förpliktar — Ambassadeur är ett av dem. Inte sedan spinnfisket föddes, har någon rulle fått så odelade lovord bland kräsna sportfiskare världen runt som just Ambassadeur. Varje Ambassadeur är byggd för hårda påfrestningar och backslagsfritt fiske... år efter år. En Ambassadeur skaffar man för livet.

Med dessa finesser håller Ambassadeur en suverän tätposition bland världens finaste spinnrullar:

- Patenterad centrifugalbroms för långa, backslagsfria kast
- Graderad mekanisk broms för varje betesvikt
- Reglerbar slirbroms med automatisk knarr som eliminerar linbrott
- Gavelspringa med linskyddare
- Strömlinjeformad revspridare
- Helt igenom saltvattenbeständig

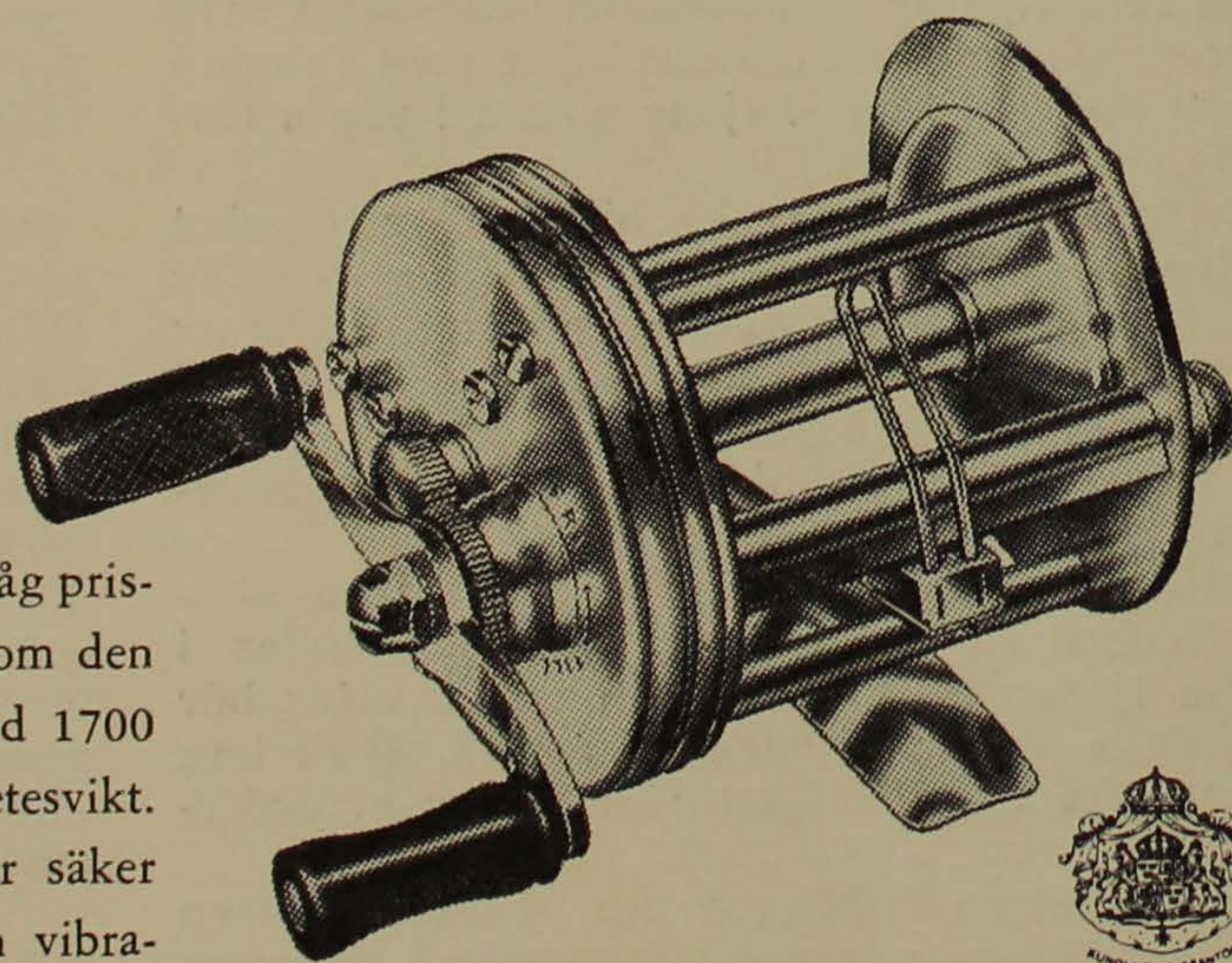
Spolen rymmer
150 m 0,35 mm
ABULON-lina.
Kr 120:-

**Varenda kung borde ha en Ambassadeur
... och varenda prins borde ha en Record 1700 A**

— nu med Ambassadeurens centrifugalbroms!

RECORD 1700 A

är en välkänd och kastsäker spinnrulle i låg prisklass — nu dessutom backslagsfri. Förutom den patenterade centrifugalbromsen har Record 1700 A synkroniserad balansbroms för varje betesvikt. Veven är försedd med grepphandtag för säker drillning och rullen har mjuk, tyst och vibrationsfri gång. Spolen rymmer 230 m 0,35 mm ABULON-lina **Kr 39:-**

AB URFABRIKEN SVÄNGSTA

